

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1900)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του
έξωτερικού καθώς και τους φίλους του Μικρού Χωριού Εύρυτανίας.

(Σημ.: Τὰ ένυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τή γνώμη του συγγραφέα τους)

Περίοδος Β' — Χρόνος 14ος
Τόμος 2ος 'Αρ. φύλλων 15-16
'Απρίλης—Σεπτέμβρης 1982

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού	Δρχ. 500
Εξωτερικού	Δολ. 20
Εταιριών, ΝΠΔΔ, κλπ.	Δρχ. 1000

Υπεύθυνοι σύμφωνα με τὸ νόμο:

Σύνταξης: Μεν. Κουτσούκης, 'Αγλά-
ρου 19—21, 'Αθήνα (404), τηλέφ
92.38.197.

Τυπογραφείου: Γερ. Μαυρογεώργης,
Σεργίου Πατριάρχου 6, 'Αθήνα,
τηλ. 36.07.938.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

—'Ο άείμνηστος Παπαθανάσης (1892 - 1982)	1
—'Ο ξρανός για τήν Μεταμόρφωση	4
—'Ιστορικοί ξρανοί του Μικρού Χωριού	5
— Διακεκριμένοι Μικροχωρίται τής Πόλης: Δ. Κοκκάλα	9
—'Εβδομάς των 'Ελληνικών Γραμμάτων: Β. Κομματά	13
— Πρίν 53 χρόνια!	14
—'Η 'Εκστρατεία των Γαλατών κατά τής 'Ελλάδος: Δ. Πολύζου	15
—'Η Γριά ή Βασά μ', ποίημα Ζαχ. Παπαντωνίου	20
—'Ο "Εσθος: Στέφανου Γρανίτσα	21
—'Η Γιορτή τής 25ης Μαρτίου στο χωριό μας: 'Αθ. Ι. Κεράνη	23
—'Ηθελα νάμουν Τσέλιγκας, ποίημα: Κ. Κρυστάλλη	24
— Οί διακοπές των παιδιών	25
— Καλοκαιρινή διατροφή	28
—'Απ' τή σκοπιά τής 'Αδελφότητας	30
—'Απ' τήν Εύρυτανία και τή Ρούμελη	34
— Μικροχωρίτικα Γράμματα	36
— Χειρόγραφα κειμήλια του Μικρού Χωριού	37
— Λίγα λόγια για κείνους που έφυγαν	38
— Πορτραίτα του Μικρού Χωριού	40

'Εξώφυλλο: 'Η Χελιδόνα από τήν Τσίρη. (Φωτογραφία: εύγενής προσφορά Π.
Χ. Μαστρογεωργόπουλου, κλισέ: εύγενής προσφορά Β. Βίγλα, Γραφικές Τέχνες,
Χαθρίου 2, 'Αθήνα). Εύχαριστούμε θερμά και τούς δού.

Η ΑΠΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΠΑΠΑ - ΘΑΝΑΣΗ (1892 - 1982)

Τόν περασμένο Μάιο σὲ θαθὴ γῆρας ὁ Παπαθανάσης μας (Ἄθαν. Παπαστάθης) ἀπεδήμησε εἰς Κύριον. Διετέλεσε ἐφημέριος τοῦ Μικρ. Χωριοῦ ἀπὸ τὸ 1923 ὡς τὸ 1944. Ἄπόγονος λευτικῆς οἰκογένειας ἀπὸ τὰ Δολιανὰ τῆς Εὐρυτανίας ἦρθε στὸ Μικρὸ Χωριό, ὅπως θὰ θυμῶνται οἱ παλαιοί, γεμάτος ἐνθουσιασμό καὶ δημιουργικὴ πνοή. Ὅλα αὐτὰ διοχετεύτηκαν σὲ κοινωνικὴ δράση μέσα στὸ Χωριό τὸ ὁποῖον στὴν ἐποχὴ τοῦ Παπαθανάση, χάρις στὴν ἀκάματη ἐργατικότητά του καὶ δραστηριότητα ἀπέκτησε καινούργια ἐκκλησία: τὸν Ἰ. Ν. τῆς Μεταμόρφωσης. Ἄλλ' ὁ Παπαθανάσης δὲν κράτησε τὸν ἑαυτὸ του μόνον στὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ μακρὰ ἀπὸ ἄλλα ἔργα. Ἀπεναντίας ἡ πληθωρικὴ του δραστηριότητα τὸν ἔκανε κοινωνικὸ ἐργάτη, ὠφέλιμο στοὺς συνανθρώπους του καὶ τὶς ἄλλες ἀνάγκες τοῦ Χωριοῦ.

Τὸ Προεδρεῖο τῆς Ἀδελφότητος λυπᾶται πού ἔμαθε καθυστερημένα τὸ θάνατό του καὶ δὲν μπόρεσε ἔτσι νὰ μεταβεῖ στὴν κηδεῖα ἐκπρόσωπος τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄντὶ ἄλλου μνημοσύνου θὰ ἀφήσουμε τὸν ἴδιον τὸν καληκέλαιο Παπαθανάση πού συνήρπαζε τὸ ποιμνίό του μὲ τὸν παλμὸ τῆς γλυκειᾶς του ψαλμοδίας νὰ μᾶς πεῖ ὁ ἴδιος σὲ δὺο γραμμὲς τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς του, ὅπως μᾶς τὴν ἔδωσε γραμμένη μὲ τὸ χέρι του πρὶν λίγα χρόνια. Ἀκόμη ἀφιερῶνουμε στὴ μνήμη του ἕνα σύντομο λόγο τοῦ πού ἐκφώνησε στὴν ἐνορία τοῦ Ἀγρινίου, ὅπου ὕπηρετήσε ἀπ' τὸ 1944. Ἦταν ὁ πρῶτος τοῦ λόγος ἐκεῖ καὶ περιέχεται κι αὐτὸς στὸν χειρόγραφο τόμο κηρυγμάτων πού χάρισε στὴν Ἀδελφότητα πρὶν λίγα χρόνια.

Σημειῶνουμε ὅτι τὰ τελευταῖα χρόνια ὁ Παπαθανάσης πῆρε τὴν πρωτοβουλία καὶ καθιέρωσε τὶς συνεστιάσεις τὸ καλοκαίρι στὸ χωριό, ὅπου τοῦ ἄρεσε ἀνάμεσα στὰ πνευματικὰ του τέκνα νὰ ψέλνει, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἴσου ὠραία νὰ τραγουδάει τὰ δημοτικὰ μας τραγούδια. Τὴν παραμονὴν τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ συνδύαζε πάντοτε μὲ τὶς κατανοητικὰ παρακλήσεις πού ἔκανε ὁ ἴδιος στὸν Ἄη - Σώστη, πού τὶς σὲνέχιζε μὲ ὠραῖες συζητήσεις - ἀναπολήσεις καὶ διανομὴ ἐντύπων ἠθικοθησκευτικοῦ περιεχομένου.

Ἀκολουθοῦν τὰ δύο κείμενα:

«Ἐγεννήθη εἰς Στουρνάρα Εὐρυτανίας, τὸ ἔτος 1892. Μετὰ τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἐφοίτησεν εἰς τὸ τότε Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἐν Προουῶ μὲ τοὺς ἐξαίρετους διδασκάλους Παπαχρήστον Σχολάρχην καὶ Παπαλουκᾶν καὶ Γουβέλην καὶ μὲ συμμαθητὰς τοὺς ἤδη μεγαλοβιομήχανον κ. Χριστόφ. Κατσιάμπαν καὶ Ἄνδρ. Πορνάραν υἱὸν τοῦ ἐφημερίου Ἰωάν. Πουρνάρα εἰς Μέγα Χωριόν. Κατόπιν ἠργάσθη ὡς ἰδιωτικὸς ὑπάλληλος ἐν Πάτραις. Στρατευθεὶς εἰς ἡλικίαν 20 ἐτῶν, τὸ ἔτος 1913 ὑπηρετήσεν εἰς Μακεδονίαν καὶ Μικρὰν Ἀσίαν ἐπὶ δέκα (10) ἔτη μὲ τινὰς ὀλιγοχρονίους διακοπὰς, ἀπολυθεὶς τὸ ἔτος 1923 ὡς ἔφεδρος ἀνθυπασπιστής. Ζηλωτὴς, παιδιόθεν, τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος ὡς καταγόμενος ἐκ Λευτικῆς οἰκογενείας — πρόπαπος, πάπος, πατὴρ καὶ θεῖος ἱερεῖς, καὶ λαβὼν ἀπολυτήριον τῆς διαιτοῦς Ἱερατικῆς Σχολῆς Ἄρτης — χειροτονήθη παρὰ τοῦ τότε Ἀρχιερέως κυροῦ Ἀμβροσίου, ἱερεὺς ἐν Ναυπάκτῳ διὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποβιώσαντος θεοῦ του Παλακώστα ἐν Μικρῷ Χωρίῳ. Ἐρχομένου εἰς Μικρὸν Χωριόν διὰ τὴν ἐγκατάστασίν του, τὴν 5 Νοεμβρίου 1923, τὸν προϋπήνησαν εἰς Ἅγιον Σώστην, σχεδὸν ὀλόκληρον τὸ χωριόν, τῇ προτροπῇ — ὡς κατόπιν ἐπληροφορήθη τὸ Μικροχωρίτου Κων/νου Κοζάλα. Εἰς Ἅγιον Σώστην, προσέφερεν γλυκὰ εἰς πάντας ἢ οἰκογένειά μου, καὶ ἐκεῖθεν ἤλθομεν ὅλοι μαζὺ εἰς τὸν Ἱερόν Ναὸν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ὅπου μὲ σύντομον Δοξολογίαν πρὸς τὸν Θεόν, ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὰς οἰκίας μας, μὲ δῆλωσιν τοῦ νέου

ἱερέως ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ ἐτελεῖτο ἡ θεία λειτουργία —πρώτη διὰ τοῦτον— ὅπου καὶ θὰ ἐξεφωνεῖτο καὶ ὁ ἐνθρονιστηριὸς τοῦ λόγου. Τὴν ἐπομένην ὅπου ἦτο Κυριακή, ἐπληρώθη τελείως ὁ παλαιὸς Ἱ. Ναός, τόσον ἐξ ὄλων ἀνεξαιρέτως τῶν κατοίκων, ὅσον καὶ ἐκ πολλῶν Χριστιανῶν τῶν παρακειμένων χωρίων καὶ τοῦ Καρπενησίου. Τὸ τέλος τοῦ ἐνθρονιστηρίου τοῦ λόγου, ἐκάλυψαν ζητωκραυγαί, πρωτοστατοῦντιος τοῦ ψάλτου Κων. Κοκκίλα ἄξιος, ἄξιος. Ὁ λόγος οὗτος, περιεῖχεν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὸ πρόγραμμαί μου».

Λόγος ἐκφωνηθεὶς ὅτε τὸ πρῶτον ἐλειτούργησα εἰς τὸν ἐν Ἀγρινίῳ Ἱ. Ναὸν τῆς Ἁγίας Τριάδος τὴν 12ην Νοεμβρίου 1944.

«Μὲ μεγάλην καὶ ἀπερίφραστον συγκίνησιν καὶ ἀνεκλάλητον πνευματικὴν χάραν προσαγορεύω ὑμᾶς ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τέκνα μου ἐν Κυρίῳ ἡγαπη-

† Ἀθ. Παπαστάθης (1892 - 1982)

μένα καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν εὐλογίαν τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ ἐπὶ πάντας ὑμᾶς. Ἀκατανόητος θεῖα βουλή ἐκάλεσε ἐμὲ τὸν ἀνάξιον δοῦλον τοῦ Κυρίου εἰς τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν τοῦ ἱερέως ἀξίωμα. Δὲν δύναμαι γὰρ ἀποκρύψω τὴν ἀσθένειάν μου καὶ ἐλλείψεις μου διὰ τὸ μέγα τοῦτο λειτουργήματα καὶ ἰδίᾳ ὅταν ἀναλογίζομαι τὴν εὐθύνην καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἀνέλαθον παρὰ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς.

Κατάγομαι ἐξ ἀσήμευ Εὐρυτανικοῦ χωρίου ἀλλὰ καὶ εὐσεβοῦς Λευτικῆς οἰκογενείας.

Ἐφημέρευα ἐπὶ 22 συναπτὰ ἔτη εἰς ἡν ἐχειροτονήθη ἐνορία ἐυδοκίμως. Ἐπειδὴ, ὅμως, ὁ Κύριος ἐπέτρεψε καὶ κατεστράφη σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ἡ ἐνορία μου συνεπῶς καὶ ὁ ὑποφαινόμενος, τόσον ἐκ φοβρᾶς λεηλασίας, ὅσον καὶ ἐκ πυρκαϊᾶς καὶ ἐνεκεν οἰκογενειακῶν λόγων εὐρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα ἀναζητήσω ἄλλην ἐφημεριακὴν θέσιν. Ὅπως δὲ τυχαίως καὶ ἀπροσδοκίτως μοι ἐτοίμασεν Τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιθόντων μοι κατὰ τὸν Προφητάνακτα καὶ μὲ ὠδήγησεν ἐν μέσῳ τῆς Ἀγάπης Σας. Ἡ διατρανωθεῖσα λοιπὸν ἰδική σας θερμὴ ἀγάπη μὲ προτρέπει, ἵνα μετὰ θάρρους ἀναλάβω τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἀποστολήν. Πᾶν δημόσιον λειτουργήματα — ἀγαπητοὶ μου ἀδελφοί— ἔχει εὐθύναν καὶ θάρρη καὶ εἶναι δυσχερὲς ὅταν ἐκτελεῖ τις τοῦτο μετὰ συναισθήσεως καὶ πεποιθήσεως ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ δώσῃ λόγον ἐνώπιον τοῦ Οὐρανοῦ Κριτοῦ· ἀλλὰ τὸ ἔργον τοῦ κληρικοῦ εἶναι ἀσυγκρίτως δυσχερέστερον. Διότι ὁ ἀληθὴς κληρικός εἶναι ὁ ἀκοίμητος φρουρὸς καὶ ποιμὴν τῶν λογικῶν προβάτων καὶ ὀφείλει γὰρ θυσιάξῃ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ζωὴν ἀκόμη ἐν ἀνάγκῃ χάριν αὐτοῦ. Ὁ ἀληθὴς κληρικός εἶναι τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Ὁ ἀληθὴς κληρικός εἶναι τὸ ἄλας τῆς γῆς. Εἶναι ἡ πόλις ἡ ἐπάνω ὄρους κειμένη, εἶναι ὁ λύχνος ὁ ἐπὶ τῆς λυχνίας. Ὁ ἀληθὴς κληρικός ὀφείλει γὰρ εἶναι τὸ πρῶτον ὑπόδειγμα τῆς Ἀρετῆς, ἡ πρώτη κινήτηριος δύναμις παντός κοινωνικοῦ ἀγαθοῦ.

Κληρικός ἀδιάφορος διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου του καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν δὲν εἶναι ἄξιος τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς θέσεως καὶ τῆς ἀποστολῆς του. Ἡ θέσις τοῦ κληρικοῦ δὲν ἐπιδιώκει δόξαν καὶ τρυφήν καὶ ἀνάπαυσιν. Ἡ θέσις τοῦ κληρικοῦ εἶναι θυσία, εἶναι σταυρὸς, εἶναι ἀνά-

θηος στέφανος, είναι συνέχεια του έργου του Σωτήρος Ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ὁποίου ἡ ἐπί γῆς ζωὴ του δὲν ὑπῆρξεν ἄλλο τι, εἰ μὴ ἀγὼν πρὸς ἐπικράτησιν τῆς ἀληθείας Του. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν τοιαύτην θεωρῶ καὶ αἰσθάνομαι τὴν θέσιν τοῦ Κληρικοῦ, διακηρύττω κατὰ τὴν ἐπίσημον αὐτῆν στιγμὴν πρὸς τὰ πνευματικά μου τέκνα ὅτι θέλω καταβάλλῃ πᾶσαν μου τὴν προσπά-

τὴν ἀγάπην Σας ὅτι οὐδέποτε, οὐδὲ πρόρωθεν θέλω ἀναμιχθῆ εἰς τὰς πολιτικάς Σας διενέξεις διότι δὲν ἤλθον νὰ διχάσω τὸ πνευματικὸν μου ποίμνιον ἀλλὰ νὰ συσφίξω, συμφιλιώσω καὶ συνδέσω τοῦτο — ἐν τῇ συνδέσει τῆς ἀγάπης, ὁ Ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Πλήρης λοιπὸν πίστεως εἰς τοὺς οἰκτιρ-

Ὁ Παπαθανάσης με συστρατιῶτες Εὐρυτάνες (ἄρθιος ἀπὸ ἀριστερὰ δεύ-
τερος), 1913-1923

θειαν ἵνα διὰ τῶν ἀσθενῶν καὶ λίαν περιωρισμένων μου δυνάμιων ἀνταποκριθῶ εἰς τὰς πολλαπλὰς μου ὑποχρεώσεις καὶ εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἐκπλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ μου. Ὑποβάλλω συνάμα καὶ εἰς Σᾶς θερμὴν παράκλησιν ὅπως παντοειδῶς καὶ πολυτρόπως μὲ ἐνισχύσητε εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ἀποτελεσματικωτέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ τούτου προορισμοῦ μου, ἐπεικῶς πάντοτε κρίνοντες τὰς ἀδυναμίας μου καὶ ἀσθενείας.

Δὲν θεωρῶ ἄσκοπον νὰ γνωρίσω περὶ-

μοὺς τοῦ Κυρίου θὰ χωρήσωμεν σταθερῶς πρὸς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, διακονοῦντες τῇ ἀληθείᾳ, ὑπηρετοῦντες τῇ ἀγάπῃ, ἐργαζόμενοι εἰς τὴν ἀρετὴν, συγχαίροντες μὲ τοὺς χαίροντες, συμπάσχοντες μὲ τοὺς πάσχοντας, συμμοχθοῦντες μὲ τοὺς κοπιῶντας, συλλυπούμενοι μὲ τοὺς πενθοῦντας, πρῶτοι εἰς δοκιμασίαν καὶ τελευταῖοι εἰς τὰς τιμὰς μέχρις ὅτου πληρωθῇ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, τοῦ Ὁποίου ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος εἶθε νὰ εἶναι μετὰ πάντων Ἑμῶν».

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ Ο ΕΡΑΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ Ι.Ν. ΤΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ

Μετά την λεπτομερή ἐνημέρωση πού ἔκανε ὁ κ. Γ. Δημόπουλος, ὡς Πρόεδρος τοῦ ἀπελθόντος Διοικητικοῦ Συμβουλίου γιά τήν πορεία τοῦ ἐράνου στήν πρόσφατη Γενική Συνέλευση, τὸ Δ.Σ. τῆς Ἀδελφότητος, ἡ Ἑρανική Ἐπιτροπή καί τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο κάνουν πάλι ἐκκλήση πρὸς ὅλους γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ ἐράνου. Ἄς δώσουμε ὅλοι γιά δεύτερη καί τρίτη φορά ὥστε νὰ ολοκληρωθεῖ ἡ ἐπισκευὴ πού πλησιάζει κιόλας πρὸς τὸ τέλος τῆς. Ὡς γνωστὸ ἡ στέγη τῆς Ἐκκλησίας τελείωσε καί τὰ νερὰ κλείστηκαν ἐπὶ τέλος ἔξω. Ἀπομένουν τώρα τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ τρούλου καί τὸ τοιχεῖο τοῦ περιδόλου τῆς ἐκκλησιᾶς. Ἡ δαπάνη γι' αὐτά, πού εἶναι τὰ πιὸ σημαντικὰ ἀπὸ ὅσα ἔργα ἀπομένουν, προϋπολογίζεται μαζί μὲ τὸ ὑπόλοιπο ὀφειλῆς πού δὲν ἐξοφλήθηκε ἀκόμη, στὸ ποσὸ τοῦ ἐνὸς ἑκατομμυρίου δραχμῶν περίπου. Ἡ συλλογὴ τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ εἶναι ὁ τελικὸς στόχος, ἡ πραγματοποιήσιμη τοῦ ὁποῦ θὰ δώσει σὲ ὅλους μας τὴν ἱκανοποίησιμ ὅτι τὸ ἔργο τελείωσε! Ἀπὸ μᾶς ἐξαρτᾶται λοιπὸν ἡ ολοκλήρωσιμ τοῦ ἔργου. Κι ὅσο περισσότερα καί πιὸ πρόθυμα δώσουμε τόσο πιὸ γρήγορα θὰ τὸ καμαρώσουμε!

ΝΕΩΤΕΡΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Ἄφροδίτη Μωραΐτη - Ζορμπαλᾶ δολλ. 100, δρχ. 6.003. Ἐλένη Οἰκονομίδου δρχ. 1000. Βιργινία Ἀθαν. Δημοπούλου - Ζωγράφου εἰς μὴμην τοῦ συζύγου τῆς 2000. Μαριάνθη Τσιροπούλου 1000. Γεώργιος Παπαγεωργίου, ἱατρὸς ταξίαρχος, εἰς μὴμην δικηγόρου Χαρ. Φαλίδου 500. Γεώργιος Κ. Δημόπουλος εἰς μὴμην τοῦ συζύγου 1000. Σπυριδούλα Συμεωνίδου - Παπαδῆ εἰς μὴμην τῶν γονέων τῆς καί τοῦ συζύγου τῆς 1000. Μαργαρίτα Ν. Κεράνη, εἰς μὴμην συζύγου τῆς 10.000 καί εἰς μὴμην Ἄνας Στεφ. Μπιλέτα 1500. Ἰω. Παπαστάθης εἰς μὴμην Ἰερέως Ἀθανασίου Παπαστάθου 10.000. Ἰωάννα Γ. Μπαμπανικολοῦ εἰς μὴμην πατρός τῆς 4000. Γεώργιος Β. Πλάκας εἰς μὴμην πατρός του 5000. Εὐγενία Χαρ. Μαστρογεωργοπούλου εἰς μὴμην συζύγου τῆς 2000. Ἐλένη Ἰ. Κάντζι-

ου εἰς μὴμην συζύγου τῆς 5000. Νικόλαος Δ. Κεράνης εἰς μὴμην Ἀθαν. Παπαγιαννοπούλου 5000. Μιχαὴλ Νικολόπουλος εἰς μὴμην γονέων καί προγόνων 5000. Φρόσω Μ. Τσίρου εἰς μὴμην γονέων 2000. Ἀθανάσιος Φιλ. Μανίκας εἰς μὴμην πατρός του 10.000, Ἀνδρέα Παναγιωτόπουλου 3η δόση 2.000, εἰς μὴμην ἀδελφῶν του Γεωργίου καί Παναγιώτου, Ἰωάννη Πριτσόλα 500, Αἰκατερίνης Ν. Καρκάνη εἰς μὴμην μητέρας τῆς Βασιλικῆς Γκιότα (γένος Δ. Πλάκα) 2.000, Μένιου καί Αἰμιλίας Κουτσούκη, εἰς μὴμην προσφιλῶν νεκρῶν 5000, Ἰωάννου καί Βασιλικῆς Κεράνη 10.000, Θανάση καί Χρυσούλας Κεράνη εἰς μὴμην Ἀθηνᾶς Γρατσούνη 5000, Μάχου Κομπορόζου εἰς μὴμην Χαρίδημου Παπακωνσταντίνου 5000, Μάχου Κομπορόζου εἰς μὴμην Μαρίας Πιπερίκου τὸ γένος Παπακωνσταντίνου 5000 καί εἰς μὴμην Ἄνας Μπιλέτα 2000, Ἰωάννου Γιορνᾶ δολλ. 100.

Ἱστορικοὶ ἔρανοι πού ἄλλαξαν τὴν ὄψη τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ:

Ὁ ἔρανος γιὰ τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο (1929 - 32)

Ἀνάμεσα στὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ πού ἔγιναν μὲ μόχθο καὶ μὲ θυσίες τῶν Μικροχωριτῶν εἶναι καὶ τὸ κτίριο τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου πού σήμερα στεγάζει τὴν Πνευματικὴ Γωνιά.

Τὸ ἱστορικὸ τοῦ Σχολεῖου πού μᾶς ἔδωσε στὶς αὐτοβιογραφικὲς σημειώσεις του ὁ δάσκαλός μας κ. Γ. Παπαδῆς (βλ. Μ. Γ., τεύχη 4-5) συμπληρώνεται σήμερα μὲ μιὰ σύντομη ἱστορικὴ ἀνάδρομὴ τοῦ κ. Δ. Κοκκάλα καθὼς ἐπίσης ἀπὸ ἀποσπάσματα ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ σχετικὴ μὲ τὸ ἔργο αὐτὸ ἐπιστολῆ τοῦ κ. Σπ. Κομπορόζου ἀπὸ τὴν Κων)πολὴ τοῦ 1929!

Θὰ πρέπει νὰ θυμίσουμε ἐδῶ ὅτι τὸ Μικρὸ Χωριὸ εἶχε τὸ λεγόμενον «Παλιὸ Σχολεῖο» του, τὸ ὁποῖο οἱ νεώτεροι ἀπ' τὰ ἑρεϊπιὰ του τὸ θυμοῦνται ὅτι ἦταν μὲ ὠραία πέτρα χτισμένο. Δυστυχῶς ἦταν ἀρκετὰ ἐρειπωμένο, ὥστε στὴ δεκαετία τοῦ 1920 νὰ ἀποφασιστεῖ ἡ ἐγκατάλειψή του! Περιμένουμε πάντως κάποιος ἀπ' τοὺς γεροντότερους νὰ μᾶς πεῖ ἢ καλύτερα νὰ μᾶς γράψει νὰ τὸ μάθουν ὅλοι πῶς τὸ θυμᾶται τὸ παλιὸ Σχολεῖο, πότε χτίστηκε, ἢ λειτούργησε κὶ ἂν ἦταν ἐξ ἀρχῆς Σχολεῖο ἢ κάτι ἄλλο;

1. Ἡ Ἀνέγερσις τοῦ κτηρίου τοῦ Δημοτικοῦ Σχολεῖου

τοῦ κ. Δημ. Κοκκάλα

Ἀρχὰς τοῦ 1929 πρωτοβουλία τοῦ διευθυντοῦ τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου τοῦ χωριοῦ κ. Γεωργίου Ἐλ. Παπαδῆ, ἐπραγματοποιήθη εἰς τὸ «χάνι» συγκέντρωσις ὄλων τῶν κατοίκων του, πρὸς τοὺς ὁποίους ὁμιλήσας ὁ δάσκαλος, ἐξήγησεν τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην νὰ οἰκοδομηθῆ νέον καὶ σύγχρονον σχολικὸν κτήριο.

Μετὰ ταῦτα ἐγένετο ὀνομαστικὸς κατάλογος εἰς τὸν ὁποῖον ἕκαστος τῶν παρόντων ἐδήλωσεν ἐνυπογράφως τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐστάλησαν σχετικαὶ ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἐν Ἑλλάδι καὶ τὸ ἐξωτερικὸν διαμένοντας συγχωριανούς.

Κατόπιν ἐπιμόνων ἐνεργειῶν καὶ προσπαθειῶν, ἐπετεύχθη ἡ ἀπαλλοτριώσις τῶν ἰδιοκτητῶν χωραφῶν καὶ ἡ τακτοποίησις τοῦ οἰκοπέδου πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ κτηρίου, τῆς ἀναλόγου αὐλῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ σχετικοῦ χώρου πρὸς δημιουργίαν σχολικοῦ κήπου.

Ἡ οἰκοδόμησις τοῦ κτηρίου ἐγένετο βάσει σχεδίων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, διὰ τριθέσιον δημοτικὸν σχολεῖον—ἀριθμὸς μαθητῶν τότε 110— ἐπερατώθη δὲ μὲ σχετικὴν οικονομικὴν βοήθειαν τοῦ Ὑπουργείου.

Κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ (1930) ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ Φ.Ε. Ν.Μ.Χ. συνεννοηθεῖσα μὲ τὸν Δ)ντὴν τοῦ σχολεῖου κ. Γ. Παπαδῆν προσέφερε εἰς αὐτὸ γεωγραφικοὺς καὶ γεωφυσικοὺς χάρτας, σύγχρονον μαυροπίνακα καὶ ἀριθμητήρια, ὡς καὶ βοηθητικὰ βιβλία διδασκαλίας, προσέτι δὲ ἔστειλε κατ'

έτος στον δάσκαλο, έπαρκή ποσότητα παντός είδους γραφικής ύλης προς δωρεάν διανομήν εις τους μαθητάς κατά την κρίσιν του.

Τό έτος 1937 ό άείμνηστος στρατηγός Δημήτριος Πολύζος έδώρησεν εις τό σχολείον άνωλύμως πεντήκοντα χιλιάδας δραχμάς, με τό ποσόν δέ αυτό, έτελειοποιήθη έσωτερικώς τό κτήριον και έτακτοποιήθησαν οι έξωτερικοί χώροι αυτού.

Κατά τό έτος 1942 τό κτήριον του σχολείου (μεθ' άπάντων των έν αυτώ) κατεστράφη όλοσχερώς πυρποληθέν υπό των 'Ιταλικών στρατευμάτων κατοχής, μετά δέ την άπελευθέρωσιν ό δημιουργός αυτού —ό Γεωργάκης— μετετέθη εις 'Αθήνας, όπου και διαμένει έκτοτε.

2. ΕΚΚΛΗΣΗ ΤΟΤΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΑΝΟ

('Από την έφημερίδα ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ 'Ιούλιος, 1929)

Πρός
τους άπανταχού Μικροχωρίτας
'Αγαπητοί μου Χωριανοί,
'Εν συνεχεία προς την προς ύμιας έκκλησίαν μας διά την άνέγερσιν του σχολείου μας, δημοσιευθείσαν διά της «Ευρυτανίας» έν τῷ υπ' αριθ. 7 φύλλῳ της 1 'Ιουλίου 1929 ευχαρίστως δημοσιεύομεν κατωτέρω κατάλογον συνδρομητών πιστεύοντες άκραδάντως ότι ούδεις από τους χωριανούς μας θά παραλείψη την ίεράν ύποχρέωσιν ίνα συνεισφέρων κατά δύναμιν έκαστος συντελέση διά την άνέγερσιν του σχολείου, του όποιου τον προορισμόν πάντες αντιλαμβάνεσθε, άποστέλλοντες τάς συνδρομάς σας έπ' όνόματι του ταμίου Σχολικής 'Επιτροπής κ. Χρήστου Φλέγγα, άποσπώντες ούτω αλιωνίαν ευγνωμοσύνην έκ μέρους πάντων ήμϊν, ιδιαιτέρως δέ της επί σειράν γενεών μαθητικώς νεολαίας.

Συνεισέφερον υπέρ του Σχολείου:

Κωνστ. Παναγιωτόπουλος	Δολ. 51
Σπυρ. Κομπορόζος	δρχ. 1.000
THOS N. WILTON	δολ. 6
Χαράλαμπος PONSON	» 5
Διονύσιος Ζαπάντης	» 1
Δημήτριος Ι. Φλέγγας	» 5000
'Ιωάννης Δερματάς	» 1000
Γεώργιος Έλ. Παπαδής	» 500
'Αθ. Παπαστάθης	» 300
Σπυρίδων Φλέγγας	» 4000
Γεώργ. Γιαννακόπουλος	» 375
Δημήτρ. Παναγιώτου	» 500
'Ιωάν. Παπαδόπουλος	» 2000

Οικογένεια Κοκκάλα	» 1000
'Ανδρ. Ζαχαρόπουλος	» 1000
Σπ. Μαστρογεωργόπουλος	» 100
Ευάγγ. Κωστόπουλος	» 1000
Παναγ. Κομπορόζος	» 5000
'Ιωάν. Ζωγράφος	» 3000
Γεώργ. Πιστιόλης	» 2000
Παντελής Πλάκας	» 300
Χρ. Φλέγγας	» 2000
Δημ. Καλατζής	» 1000
Γεώργ. Κυρίτσας	» 500
Γρ. 'Αθανασόπουλος	» 3000
Νικ. Δερματάς	» 1000
'Ιωάννης Μουχρίτσας	» 200
Γεώργ. Μουχρίτσας	» 100
Χρ. Μαστρογεωργόπουλος	» 1000
'Ιω. Κουτσούκης	» 500
'Εν όλῳ δρχ. 39.875	Δολ. 63
'Ο Πρόεδρος	'Ο Γραμματέης
Ι. Δερματάς	Γ. Παπαδής (δ/λος)
	'Ο Ταμίης
	Χ. Φλέγγας

'Η Δ.Ε.Τ.Ε. Προνοίας Μικρού Χωρίου δημοσιεύουσα κατωτέρω την συνέχειαν των έγγραφων διά την άνέγερσιν Διδακτηρίου Δημοτικού Σχολείου στέλλει προς πάντας τους συνδρομητάς τις άγνότερες πατριωτικές ευχαριστίες έλπίζουσα ότι κάθε Μικροχωρίτης όσονδήποτε και άν εύρίσκειται μακριά από τό χωριό του δέν θά λησμονήση τό Σχολείο του.

'Εκ των προηγουμένων
έγγραφων δρχ. 50.375 Δολ. 83
Γ. Α. Κεράνης » 1.000

لوازم نمایی و نقالیه باقرقاسمی

قن و کونستانتینوپول لیکور و تونیکال و کوکوردی و ...

DÉPOT DE VIN LIQUEURS, COGNACS, CHAMPAGNE, BISCUITS, ANGLAIS, SAVONS MARSEILLE & CHARCUTERIE FINE

MAISON DE COMMERCE PRODUITS ALIMENTAIRES

DUE FRATELLI

G. PAPAYANNOPOULOU & S. COMBOROZO

IMPORT-EXPORT

204 PÉRA, GRAND'RUE ISTIKLAL 204

شر ایلر ده بومی لیکور و تونیکال شامانیانو انگلیز چسکوینیاری اوای شار کوکوردی

Constantinople, le 192

Ν. Γεωργίου & Σ. Κομπορόζου
Συμφωνία Διανομής

Γενικών Επιχειρήσεων

Σύμβαση της Εταιρείας

"Επιχειρήσεις" των αδελφών μας από των γενικών
επιχειρήσεων των εταπεινωμένων μας, για να απο
βληθώ άριστοι και μάλιστα από άσφαλου για τον τόπο.
Εάντις της θέσης μας της βασιλείας των εταιρείας
Κομπορόζου και Γεωργίου στην ενταξίση των εταπεινωμένων
των επιχειρήσεων άσφαλου της κεντρικής κεντρικών των
Επιχειρήσεων, προσκομίζουμε με χαράς και με
αχρυσούς και χρυσούς κολά της άσφαλου που να
μην εταπεινωμένοι άσφαλου, ιδίως της άσφαλου
προς χρονομηνία άσφαλου, για να είναι η άσφαλου της
Γα για χρονομηνία άσφαλου και με νίκης άσφαλου
Γα, όσον η θέσης της άσφαλου και άσφαλου
εταπεινωμένων με άσφαλου κεντρικών της άσφαλου
των και της θέσης της θέσης της άσφαλου
είσης άσφαλου κεντρικών άσφαλου άσφαλου
των άσφαλου άσφαλου... για να άσφαλου άσφαλου
εταπεινωμένων για να άσφαλου άσφαλου
Μπορούμε άσφαλου άσφαλου... άσφαλου
ε. Κομπορόζου, της θέσης της θέσης
άσφαλου άσφαλου ή άσφαλου άσφαλου
να άσφαλου άσφαλου.

Οι Έταιροι

Σ. Κομπορόζου

Π. Έλ. Παπαδής	»	1.000
Γ. Ι. Δερματᾶς	»	10.000
Σπ. Πλάκας	»	20
Ἄθ. Ι. Κομπορόζος	»	30
Σπ. Ν. Κομπορόζος	»	15
Γ. Ν. Πλάκας	»	15
Ἡλίας Κ. Πλάκας	»	5
Γ. Κ. Πλάκας	»	5
Κ. Μάγειρος	»	10
Β. Φιλλόπουλος	»	5
Ἄρ. Καρπουζόπουλος	»	5

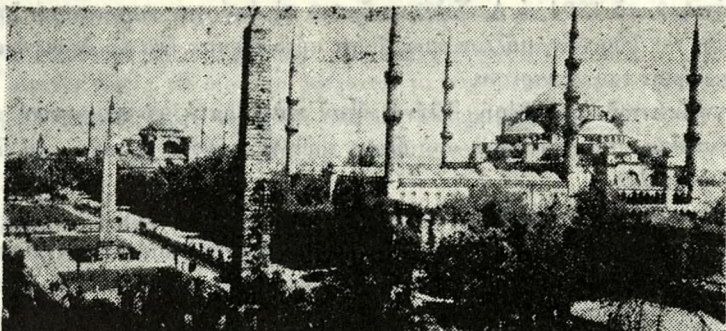

Ὁ κ. Σπ. Κομπορόζος (μὲ τὴ γυναῖκα του)
ποῦ πρωτοστάτησε στὴν Πόλη γιὰ τὸν ἔ-
ρανο.

Ν. Κουτούλας	»	5
Κ. Πάπας	»	5
Δημήτριος	»	5
Ἰ. Μιλτιάδου	»	5
Ἰ. Κουτούλας	»	3
Δ. Κουτούλας	»	2
Ἰ. Ἀναγνωστόπουλος	»	2
Τ. Τριανταφύλλου	»	2
Ἡλίας Γουλδάσης	»	2
Σεραφεῖμ Τσαπούρης	»	2
Ν. Γλαρὸς	»	2
Ἄδελφοὶ Σκαλτσούνη	»	2
Ἰ Ἀναγνωστόπουλος	»	1

Λ. Κατσάνος	»	1
Ἰ. Μάγειρος	»	1
Γ. Ζουρζούκης	»	1
Δ. Χαμπερῆς	»	1
Δ. Κάπας	»	1
Δ. Ἀλεξόπουλος	»	1
Στ. Ν. Πανταζῆς	»	75
Κ. Α. Γιουρνᾶς	»	67
Ἰ. Μαστρογεωργόπουλος	»	50
Κ. Γ. Γιουρνᾶς	»	40
Γ. Ι. Πιστιόλης	»	10
Ἄγ. Χ. Μπάκης	»	8
Ἰ. Νικόπουλος	»	"
Γ. Ι. Κανούτος	»	2
Φίλιππος Κανούτος	»	2
Ἄθ. Φραγκάκης	»	1
Κ. Γιολδάσης	»	1
Γ. Μανωλάκης	»	1
Χ. Κακαρῆς	»	5
Γ. Κουτρούκης	»	5
Ἰ. Πόνος	»	2
Δ. Κουτρούκης	»	2
Γ. Κανούτος	»	2
Δ. Λουκάς	»	1
Χ. Ραγκότης	»	2
Ν. Κουτρουλιᾶς	»	2
Ἄγ. Ἀναγνωστόπουλος	»	1
Χ. Καρακίτσος	»	2
Α. Αὔγερινὸς	»	1,5
Μάκης Χριστινῆς	»	1
Διονύσιος Χριστινῆς	»	3
Β. Π. Αὔγερινὸς	»	1
Δημ. Τζαρέβελλας	»	2
Γ. Σφίτσος	»	2
Ν. Γαλανὸς	»	1
Σεραφεῖμ Χονδρὸς	»	25
Γ. Χονδρὸς	»	10
Δ. Κατσάνος	»	5
Χαμπερῆς Νικόλαος	»	5
Σ. Παχὺς	»	5
Κ. Παπαδόπουλος	»	2
Δ. Χονδρὸς	»	1
Μ. Τσαντῆς	»	1
Μ. Μάνος	»	1
Ν. Ἀθανασίου	»	1
Κ. Μουζίκας	»	1
Ἄθ. Παπαδῆς	»	1
Γ. Σγουρὸς	»	1
Ταξιάρχης Χαβέλας	»	1

(συνέχεια στὴ σελίδα 39)

Διακεκριμένοι Μικροχωρίται τῆς Πόλης

Τοῦ κ. Δ. ΚΟΚΚΑΛΑ

Ὁ Δημ. Σιδέρης τὸ Καμpanariό καὶ ἡ «Σιδερούλα»

Ὁ Δημήτρης Σιδέρης δὲν εἶχε στὴν Πόλη σπουδαῖο μπαζάλικο, ὅταν δὲ ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Γεωργίου, τὸ πούλησε καὶ πῆγε στὴν Αἴγυπτο, ὅταν δὲ γύρισε, διέθεσε 300 χρυσὲς Ὀθωμανικὲς καὶ ἀνοίξε ἕνα μεγάλο μπαζάλικο στὸ Γαλατᾶ, στὸν υἱόν του Ἰωάννην, διὰ νὰ δημιουργήσῃ καλὴν ἐργασίαν καὶ νὰ προκόψῃ γρήγορα.

Εκεῖνος ὅμως δὲν ἦταν πλασμένος γιὰ μπαζάλικη. Εἰσήγαγε νέας μεθόδους καὶ συστήματα εὐρωπαϊκοῦ τυπου εἰς τὴν ὅλην ἐργασίαν, ἀλλὰ τὸ κοινὸν τότε στὴν Πόλη ἦτανε καθυστερημένο, τὸ κεφάλαιον ἐξηνείσθη ἐντὸς ὀλίγου χρόνου καὶ τὸ κατάστημα ἔκλεισεν.

Τότε ὁ πατέρας του ὀργίσθη τόσο ὥστε τὸν ἀπεκέρυξεν διὰ τοῦ τύπου καὶ τὸν ἀπεκλήρωσεν ἐπίσημος ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου, ἀκολούθως δὲ ἀνεχώρησεν διὰ τὸ Μικρὸ Χωριό ὅπου καὶ παρέμεινεν μέχρι τοῦ θανάτου του εἰς βαθὴ γῆρας.

Ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς του στὸ χωριό ὁ Δ. Σιδέρης ἀνεδείχθη ὁ πλουσιώτερος τῆς περιοχῆς, μετέβαλε τὸ ἀρχοντικό του σὲ κάστρο ἀπόρθητο, προσέλαβε δύο ὑπηρετάς, ἐξ ὧν τὸν ἕνα ὀπλισμένον ὡς σωματοφύλακα, εἶχε ζευγάρι ἀροτριῶντων βοδιῶν καὶ δύο μολάγια διὰ τὴν μεταφορὰν καυσοξύλων ἀπὸ τὸ βουνό, καὶ τῶν προϊόντων ἀπὸ τὰ χωράφια του.

Ἐλεγαν τότε οἱ ἄλλοι Σιδερίδες ὅτι ὅταν πῆγε στὴν Ἀλεξάνδρεια, ἦλθε εἰς συμφωνίαν μὲ τὸν ἐκτελεστήν τῆς διαθήκης συμβολαιογράφον καὶ τὸν ἀρμόδιον τῆς Αἰγυπτιακῆς κυβερνήσεως, διαιμοιράσθησαν τὴν περιουσίαν καὶ ἐξηφάνισαν τὴν διαθήκην τοῦ ἀδελφοῦ του, διὰ τῆς ὁποίας, ὡς ἰσχυρίζοντο, ἄφινε ὁ Σφίγκας (ὅπως εἶχε ὑποσχεθῆ) καὶ εἰς αὐτοὺς καὶ στὸ χωριό ἀξιόλογα ποσά.

Ἄργότερον, τὸ 1894, ὁ Δ. Σιδέρης ἔκτισε τὸ ὑπάρχον καμπαναριό ἴσως διὰ νὰ κατασιγάσῃ τὸν θόρυβον, μᾶλλον ὅμως διότι αὐτὸ θὰ ἦτο ἕνα ἐξ ὄσων ἀνεγρόφοντο εἰς τὴν διαθήκην τοῦ μακαρίτου.

Ἡ γυναῖκα τοῦ Δ. Σιδέρη, Ἑλένη, ἦταν πολὺ λεπτή, εὐσπλαγγική καὶ φιλόπρωπος γυναῖκα, ἦταν ἀγαπητὴ ἀπὸ ὅλους τοὺς χωριανούς γι' αὐτὸ καὶ ὅλοι τὴν ἔλεγαν «Σιδεροῦλα».

Διηγοῦντο δι' αὐτὴν οἱ παλαιότεροι τὸ ἐξῆς περιστατικόν:

Κάποτε ἡ Σιδεροῦλα καὶ ὁ ἄντρας της, μάζευαν στὸ χωράφι τους, στὸν Ἄη Νικόλα, τὰ καλαμπόκια, τὰ ὁποῖα ὁ ὑπηρέτης τους μετέφερε μὲ τὰ δύο μουλάρια στὸ χωριό.

Τὸ ἀπόγευμα δύο λησταὶ καιροφυλακτοῦντες, μόλις εἶδαν ὅτι ὁ ὄπλισμένος ὑπηρέτης πῆρε τὰ ζῶα καὶ ἔφυγε γιὰ τὸ χωριό, πῆραν τὸ αὐλάκι (ποῦ λόγῳ τῆς ἐποχῆς δὲν εἶχε νερὸ) καὶ προχώρησαν σκυφτοὶ πρὸς τὸ ζεύγος. Ὅταν ἔφθασαν σὲ κάποιον σημεῖο, ὁ πρῶτος αὐτῶν ἀνύψωσε τὸ κεφάλι του νὰ ἰδῇ ποῦ ἀκριβῶς εὐρίσκονται τὰ ὑποψήφια θύματά του.

Ἀντίκρισε τότε τὸ πρόσωπον τῆς Σιδεροῦλας ἐστραμένον, κατὰ σύμπτωσιν, πρὸς αὐτόν, Ἡ γλυκεῖα φυσιογνωμία της, τὸ γνωστὸν εἰς αὐτὸν καλοκάγαθον βλέμμα της, τὸν συνεκλόνησαν, ἔσκυψε πάλιν ἀμέσως τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε πρὸς τὸν σύντροφόν του «γύρισε πίσω καὶ προχώρα».

Ὅταν ἀπεμακρύνθησαν ὁ σύντροφός του, τοῦ ἐξήτησεν ἐξηγήσεις διὰ τὴν περίεργον στάσιν του, διαμαρτυρούμενος διὰ τὴν ἀπώλειαν μιᾶς τόσον σπανίας εὐκαιρίας. Ἐκεῖνος τοῦ ἀπήντησε μὲ τὰ ῥωαῖα αὐτὰ λόγια:

«Αὐτὴν ἡ γυναῖκα ὅσις φουρὲς θρέθῃα πιαστικός ἀπ' τοῦ Μικροῦ Χουριό, μὲ τάισι, μὲ πότσι, μὲ κοίμοι στοῦ σπίτι τ'ς, κὶ τοῦ προὐ μ' γιόμοι κὶ τὸν τρουθά μ' νὰ πάου κὶ στ' φαμιλιά μ', αὐτὴν τ' γναῖκα, δὲν τ' σκιάζου ἰγὼ οὐδέ, τ' αἰκοῦς, αἶε νὰ πᾶμι γι' ἄλλου νὰ θροῦμι κἀνα κουμιάτ' ψουμιά».

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν δὲν θγαῖναν στὸ κλαρὶ μόνον λησταί, κατέφευγαν καὶ ἄλλοι ποῦ διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς τους ἠναγκάζοντο νὰ ζοῦν ἐκτὸς νόμου, καὶ πλιατσικολογοῦσαν ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐπιζήσουν οἱ ἴδιοι καὶ οἱ οἰκογένειές τους καὶ ποῦ διατηροῦσαν ὡς τόσο ἀτόφιον τὸν ἀνθρωπισμὸν τους, ὥστε ἀπέφευγαν ὄχι μόνον νὰ κάνουν κακὸ, ἀλλὰ ἀκόμα καὶ νὰ σ κ ι ἄ ζ ο υ ν ὄσου: τὸς εἶχαν εἰρηγετησεῖ.

Ἡ Σιδεροῦλα ἀπέθανεν προώρως, εὐαίσθητος χαρακτήρ ὅπως ἦταν καὶ ζῶσα ὑπὸ στυγνὸν καὶ αὐταρχικὸν καιθεστῶς, κατέστη σὺν τῷ χρόνῳ μελαγχολικὴ ἢ δὲ ἀποκήρυξις ἐκ μέρους τοῦ συζύγου της, τοῦ Γιάννη της, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἰδιαίτε- ρως, ὑπῆρξεν δι' αὐτὴν ἢ χαριστικὴ βολὴ ποῦ τὴν ὀδήγησεν εἰς τὸν τάφον.

Ἡ ἐργασία τοῦ μπακαλικου, τὴν ὁποῖαν παρὰ τὰς ἀντιρῆσεις του, τοῦ ἐπέβαλεν ὁ πατέρας του, δὲν ἦτο τῆς ἀρεσκείας τοῦ Ἰωάννη Σιδέρη, ἠθέλησε ὡς ἐκ τούτου νὰ τὸ ὀργανώσῃ ὡς εἶδος πρατηρίου εὐρωπαϊκοῦ τύπου, ἢ καινοτομία ὅμως αὐτὴ ἀπεδείχθη πολὺ πρόωρος, διὰ τὸ τότε κοινὸν τῆς Πόλης καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπέτυχεν.

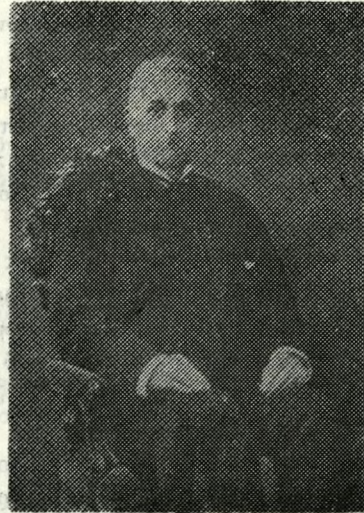
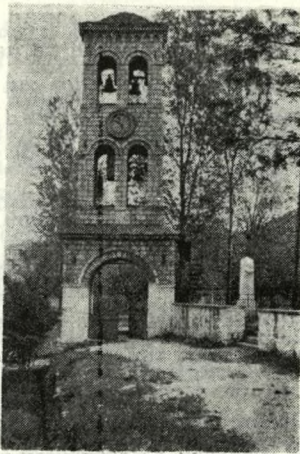
Παρὰ τὴν ἀποκήρυξιν καὶ ἀποκλήρωσίν του ἀπὸ τὸν πατέρα του, δὲν ἠθέλησε

νά αλλάξει τὸ ἐπώνυμόν του, ὅπως ὁ θεῖος του Σφήζας καὶ οἱ Σιδερίδης, ἀνεδειχθῆ ἐν τούτοις δαιμόνιον ἐπιχειρηματικὸν καὶ ὀργανωτικὸν πνεῦμα.

Κατ' ἀρχὴν χωρὶς νὰ διαθέτῃ χρήματα, μὲ τὴν μεσολάβησιν ἀξιοπιστῶν φίλων του καὶ μόνον, κατώρθωσε νὰ πείσῃ κάποιον εὐπορὸν Εὐρυτάνα, νὰ δημιουργήσουν μίαν μεγάλην καὶ πολυτελῆ μπουραρίαν, πλησίον τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ, δηλαδὴ στὸ «Σιροκετζή».

Παρά δὲ τὰς προβλέψεις τῶν εἰδικῶν, ὅτι ἡ ἐμπορικὴ αὐτὴ συνοικία, δὲν ἦτο πρόσφορος γιὰ τέτοιο κατάστημα, ἀφοῦ ἄλλως τε ὅλαι αἱ ὁμοειδεῖς ἐπιχειρήσεις ἐξορισκοντο εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν συνοικίαν τοῦ «Πέραν» ἔξανα τὸσο καλὲς δουλειὰς ὥστε πολὺ σύντομα τὸ κατάστημά των, κατέστη περίφημον ὄχι μόνον στὸ κοινὸν τῆς Πόλης ἀλλὰ καὶ διεθνῶς.

Εὐρωπαῖοι κατερχόμενοι στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ τοῦ Σιροκετζή, ἀνεζήτουν,

Ὁ «ἄρχοντας» Δ. Σιδέρης καὶ δίπλα τὸ περήφανο καμπαριό του.

πρωτοῦ κατευθινθῶν στὸ Ξενοδοχεῖον τῶν, τὴν Μπρασερί πού διηύθυνεν ὁ μαῖτο Γιάννη.

Ἀργότερα, ὅταν τὸ κατάστημά του κατέστη ὁ καλλίτερος πελατὴς τῆς ζυθοποιίας «Μπομόντι», ὁ Σιδέρης ἐπρότεινε εἰς τοὺς μετόχους αὐτῆς νὰ τοῦ ἀναθέσουν τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιχειρήσεως ὥστε νὰ ἐκσυγχρονίσῃ τὸ ἐργοστάσιον καὶ τὰς μεθόδους παραγωγῆς καὶ νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὸ σύστημα διανομῆς καὶ διαθέσεως τῶν προϊόντων τῆς (μύρα εἰς φυνιάς καὶ βαρέλια καὶ πάγον εἰς κολῶνας).

Ἐπρότεινε δὲ καὶ τοὺς ὅρους του: ἂν ἐντὸς τριετίας δὲν ἐπιτύχῃ τὴν αὔξησιν τῆς καταναλώσεως τῶν προϊόντων τῆς πέραν τοῦ 30ο) θὰ ἀποχωρήσῃ ἀνεὺ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς, ἂν τὸ ἐπιτύχῃ, θὰ τοῦ δώσουν τοὺς μισθοὺς τοῦ γενικοῦ διευθυντοῦ διὰ τὴν τριετίαν εἰς τὸ διπλάσιον.

Οἱ μέτοχοι τῆς ἐταιρίας (Ἑλβετοὶ κεφαλαιοῦχοι) κατόπιν πολλῶν συσκέψεων,

συζητήσεων και λογαριασμών, απεδέχθησαν την πρότασίν του και συνήψαν μετ' αὐτοῦ τὸ σχετικὸν συνυποσχετικὸν συμβόλαιον.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν καθηκόντων του, ὁ Σιδέρης ἐπέβαλε τὸν πατέρα μου (ἔτος 1904) ὡς συνεταῖρον καὶ διευθυντὴν τοῦ πρατηρίου τῆς ἐταιρίας στὸ Σιρκετζή, ἐβοήθησε δὲ καὶ προστάτευσε καὶ ἄλλους συμπατριῶτες.

Ὅταν κατὰ τὴν λήξιν τῆς συμβάσεώς του, ἡ κατανάλωσις τῶν προϊόντων τοῦ ἐργοστασίου, ἔφθασε τὸ 350ο τῆς αὐξήσεώς της, οἱ Ἑλβετοὶ ἐπρότειναν εἰς τὸν Σιδέρη τὴν ἀνανέωσιν αὐτῆς, ἐκεῖνος ἐζήτησεν νὰ γίνῃ καὶ μέτοχος τῆς Ἐταιρίας, δηλαδὴ νὰ τοῦ πωλήσουν ὀρισμένας μετοχάς των, ὥστε νὰ συμμετέχῃ εἰς τὰ κέρδη, ἐκεῖνοι ἀπέρριψαν ἀσυζητητὴ τὴν ἀξίωσίν του, ὡς ἐκ τούτου πῆρε τὴν συμπεφωνημένην ἀποζημιώσιν του καὶ ἀπεχώρησεν.

Κατόπιν αὐτοῦ ὁ Σιδέρης διὰ σχετικῆς συμβάσεως, ἔφερεν καὶ ἐπώληε εἰς τὴν Μπυραρίαν του, τὴν περιφρῆμον μύραν «Μοῦνσεν», ἀπὸ τὸ Μόναχον τῆς Γερμανίας, διὰ φορητῶν σιδηροδρομικῶν βαγονίων, με αὐτὴν δὲ καίτοι ἀκριβοτέραν προσήλκυσεν καὶ νέους πελάτας.

Ὅταν ὁ Σιδέρης ἀπέκτησε σημαντικὰ κεφάλαια, ἐπώλησε καὶ τὸ μεριδίον του ἀπὸ τὴν Μπυραρίαν καὶ ἴδρυσεν τὴν Ἐταιρίαν ζυθοποιίας «Νέκταρ» καὶ ἀνήγειρεν ἐργοτάσιον αὐτῆς εἰς τὸ παραθαλάσσιον προάστειον «Μπουγιούκ Ντερὲ» (Μέγα Ρεῦμα), τοῦτο δὲ διότι ἐκεῖ τὰ κτήματα εἶσαν πάμφθινα, αἱ δὲ μεταφοραὶ διὰ θαλάσσης εὐκολώτεραι καὶ φθηνότεραι.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἐργοστασίου, ὁ πατέρας μου πῆγε πρὸς συνάντησιν τοῦ Σιδέρη: «Κύρ Γιάννη μου εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σου». «Σὲ ἀγαριστῶ Κώστα μου, αὐτὴ σου ἡ χειρονομία ἐπαυξάνει τὴν ἐκτίμησιν ποὺ εἶχα ἀνεκαθεν γιὰ σένα, ὅμως ἐσὺ κάτσε αὐτοῦ ποὺ εἶσαι, ἐγὼ δὲν ξέρω ἀκόμα τί ποιυλιὰ θὰ πιάσω· ἄλλως τε πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἔχω βλέψεις πρὸς τὴν περιφέρειαν τοῦ Σιρκετζή, ἀργότερα βλέπουμε».

Ὅταν ἐπὶνδρωσε τὸ ἐργοστάσιόν του ὁ Σιδέρης προσέλαβε ἀρχετοὺς Εὐρωπαϊκοὺς μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸν κουμπάρου μας Ἰωάννην Κωστόπουλον καὶ μάλιστα ὡς προϊστάμενον τοῦ τμήματος ἐμφιαλώσεως.

Ὁ Σιδέρης εἶχε τὴν αὐτὴν τιμὴν τῶν προϊόντων του, με τὴν «Μπομόντι», ὅμως ὤρισεν διὰ τοὺς πωλητὰς της, εἰδικὴν ἔκπτωσιν ἕαν καὶ ἐφ' ὅσον, δὲν θὰ ἐπώλουν ταπτοχρόνως καὶ μύραν «Μπομόντι».

Οἱ πωληταὶ μπακάληδες καὶ μπυραργιέριδες, ποὺ εἶσαν κατὰ τὸ πλεῖστον Ἑλληνες, ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν τοῦ Σιδέρη, πλὴν ἐλαχίστων, ἔτσι ἡ «Νέκταρ» ἐντὸς μικροῦ χρόνου κατεναλίσκετο περισσότερον τῆς «Μπομόντι».

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Βουλγαροτουρκικοῦ πολέμου ὁ Σιδέρης ἐπώλησεν τὴν ἐπιχείρησίν του καὶ τὴν φέριμαν της, εἰς τὴν ἐταιρίαν «Μπομόντι» καὶ ἔφυγεν εἰς τὴν Εὐρώπην, χωρὶς ἐξ ὅσων εἶναι γνωστόν, νὰ ἀσχοληθῇ ἐκεῖ με ἐπιχειρήσεις, ἡ δὲ ἐταιρία «Μπομόντι» ἔγινεν ἔκτοτε «Μπομόντι — Νέκταρ».

Ὁ Ἰωάννης Δ. Σιδέρης ἦτο θερμὸς συμπατριώτης, ἐχορημάτισεν Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος τῶν Μικροχωριτῶν, ἀντιπρόεδρος δὲ καὶ πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος

(συνέχεια στῆ σελίδα 37)

ΕΒΔΟΜΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΚΟΜΜΑΤΑ

Δὲν ὑπάρχει ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς, ποῦ νὰ ἔχη παρελθόν ἐνδοξότερον, ἀπὸ τὸ παρελθόν τῶν Ἑλλήνων.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι σήμερον ὀρθῶς μετροῦν καὶ ἐκτιμοῦν τὰς ἀποστάσεις καὶ τὰ γεωμετρικὰ σχήματα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν Ἕλληνα Εὐκλείδη.

Ἄν ὁμιλοῦν ὀρθῶς, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν πρῶτον συντάκτην τῆς γραμματικῆς Διονύσιον Θράκα.

Ἄν ἡ ἰατρικὴ ὑπάρχει, καὶ προσέφερε, καὶ προσφέρει ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τοὺς θεμελιωτὰς τῆς, τὸν Γαληνὸν καὶ τὸν Ἱπποκράτην.

Ἄν ὑπάρχει φιλοσοφικὴ σκέψις, καὶ κοσμοθεωρία, ὀφείλεται εἰς τὸν θεῖον Πλάτωνα, καὶ τὸν μέγαν Σταγειρίτην τὸν Ἀριστοτέλην, τοὺς θεμελίους λίθους πάσης γνώσεως καὶ πάσης ἐπιστήμης.

Καὶ ἂν ὑπάρχει ρυθμὸς ἀρχιτεκτονικός, τοῦτο ὀφείλεται, εἰς τὸν Φειδίαν, τὸν Σκόπαν, τὸν Πραξιτέλην, τὸν Ἰκτῖνον, τοὺς μεγάλους τούτους καὶ ἀνυπερβλήτους Ἕλληνας ποῦ δημιούργησαν τὰς Ἀκροπόλεις, τοὺς Παρθενῶνας, τὰ Θησεῖα, καὶ ὅλους τοὺς ἀρχαίους ναοὺς τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων τὰ εἰρήπια, καὶ σήμερον ἀκόμη προκαλοῦν τὸν θαυμασιὸν ὀλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Ὁ μέγας λυρικός ποιητὴς τῆς Ἀγγλίας Σέλλεϋ, περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος ἀναφωνεῖ. Εἴμεθα ὅλοι Ἕλληνες! οἱ νόμοι μας, ἡ φιλοσοφία μας, ἡ θρησκεία μας, αἱ τέχναι μας, ἔχουν τὰς ρίζας των εἰς τοὺς Ἕλληνας· ὁ δὲ μεγαλύτερος ποιητὴς τῆς Γερμανίας Γκαίτε συνήθιζε νὰ λέγῃ, «σπουδάσατε Μολιέρον καὶ Σαίξπηρ, ἀλλὰ πρὸ παντὸς τοὺς Ἕλληνας, πάντοτε τοὺς Ἕλληνας».

Τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα δὲν περιωρίσθη, οὔτε ἔσθησεν, εἰς τὴν κλασσικὴν περίοδον, ἀλλὰ ἐσκόρπισεν ἄπλετον τὸ φῶς του, καὶ μετὰ ταῦτα, καὶ ἀκτινοβόλησε καὶ παρήγαγε πολιτισμὸν πρωτότυπον καὶ ἀπαράμιλλον κατὰ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας μετὰ ταῦτα.

Τὸ Ἕλληνικὸν Βυζάντιον τὸν 4ον μ.Χ. αἰῶνα ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν μεταξὺ τῶν Γότθων, κατήχησε τοὺς Ἀρμενίους εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν 8ον καὶ 9ον αἰῶνα ἔσπειρε τὸν σπόρον τοῦ Εὐαγγελίου, εἰς τρόπον ὥστε Κό-

ΠΡΙΝ 53 ΧΡΟΝΙΑ!

ΓΙΑ ΝΑ ΘΥΜΗΘΟΥΝ ΟΙ ΠΑΛΙΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΑΘΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ (Ίούλιος 1929. — Μὲ ἐπιτυχίαν ἐγένετο ἐφέτος ἡ Γυμναστική ἐπίδειξις καὶ ἡ Σχολικὴ ἑορτὴ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν διδασκάλων τῶν κ.κ. Γεωρ. Παπαδῆ καὶ Γ. Τσέντου, μᾶς ἐνεθουσίασαν πολὺ καὶ μᾶς ἐστερέωσαν τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι, ὅταν τοιοῦτοτρόπως ἐκπαιδεύεται σωματικῶς καὶ πνευματικῶς ἡ νεολαία μας θὰ δυναθῆ αὕτη νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας δημιουργοῦσα μὲ τὰ καλλιεργηθέντα ἐκ τρυφερᾶς ἡλικίας συναισθήματα ἀλληλεγγύης καὶ συνεργασίας ἕνα καλλύτερον μέλλον πρὸς ὠφέλειαν πάντων.

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΗΣ 6ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟΤΕ (1929)

Γνωστὸν ποιοῦμεν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους ὅτι ἐπισκευάσαντες —κατὰ τὸ δυνατόν— τὸν Νεόδμητον Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Σωτῆρος, ἀπεφασίσαμεν ὀριστικῶς καὶ κατόπιν Ἐγκριτικῆς Διαταγῆς τῆς Ἐκκλησ. ἡμῶν Ἀρχῆς, ὅπως ἡ ἑτησίᾳ θρησκευτικὴ ἡμῶν Πανηγυρις ἥτις ἐγένετο τῇ 29ῃ Αὐγούστου, τελεῖται τοῦ λοιποῦ τὴν 6ην Αὐγ. εἰς τὴν ἐπέτειον τῆς μνήμης τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἡμῶν Ἱ. Ναοῦ. Προσκαλοῦμεν ὅθεν πάντας τοὺς βουλομένους ὅπως τιμῆσῃσι κατὰ τὴν ρηθείσαν ἡμέραν (6ην Αὐγ.) τὴν Κοινότητά μας διὰ τῆς παρουσίας τῶν πρὸς μεγαλοπρεπέστερον ἑορτασμόν τῆς μεγάλης ταύτης θρησκευτικῆς ἡμῶν ἑορτῆς. «Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Ἐνορ. Ἐπιτροπείας Μικροῦ Χωρίου».

πται, Ἀθησῆνοι, Ἀραβες καὶ Σύροι ἀκούουν τὴν θεῖαν λειτουργίαν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν, χάρις εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βυζάντιον.

Ἀλλὰ ἂν ὁ ἀμερόληπτος ἐρευνητὴς τῆς ἱστορίας παρακολούθησεν τὴν πορείαν ποῦ διήνησεν ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ καὶ ψυχὴ, καὶ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Βυζαντίου, δὲν θὰ διακρίνῃ ἀδιάσπαστον τὸ νῆμα τὸ ὅποιον συνδέει τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν σύγχρονον ἑλληνικὴν φυλὴν, τὸ ἀρχαῖον, καὶ σύγχρονον ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὴν ἀρχαίαν καὶ σύγχρονον ἑλληνικὴν ἔκφρασιν τῆς ψυχῆς, ἀκόμη καὶ τὴν σωματικὴν ἐμφάνισιν.

Προερχόμεθα καὶ καταγόμεθα ἀπὸ ἔθνος ποῦ ὑπῆρξε πραγματικῶς καὶ ἀληθῶς τὸ ἄλλας τῆς γῆς, τὸ φῶς τοῦ κόσμου, καὶ ἀνίκαμεν εἰς ἐκκλησίαν, ἡ ὅποια κρατεῖ τὸ λάβαρον τῆς διδασκαλίας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἄς σταθῶμεν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων φρουροὶ τῆς θείας κληρονομίας ἵνα προφυλάξωμεν αὐτὴν ἀπὸ τὴν ἐπερχομένην λαίλαπα.

Διερχόμεθα τὰς ἐσχάτας ἡμέρας καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς, καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν φυγίσει ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν, ὁ δὲ ὑπομείνας μέχρι τέλους οὗτος σωθήσεται!

Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΓΑΛΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(3ος ΑΙΩΝ π.Χ.)

Υπό Δημ. Πολύζου

Όπως είχαμε υποσχεθεί για τους Μικροχωρίτες και Εύρυτάνες αλλά και τους «φιλόστορες» αναγνώστες, αρχίζουμε από το τεύχος τούτο τη δημοσίευση δύο ιστορικών δοκιμίων του άειμνηστου Μικροχωρίτη στρατηγού Δημ. Διονυσίου Πολύζου. Πρόκειται για τις εργασίες του: 1) «Η έκστρατεία των Γαλατών κατά της Ελλάδος» και 2) «Εύρυτανία, Εύρυτος, Οίχαλια», που κυκλοφόρησαν σ' έναίο κείμενο στα 1966 λίγο καιρό πριν απ' το θάνατό του. Επιφυλασσόμενοι σε άλλη ευκαιρία να παρουσιάσουμε και να γνωρίσουμε καλύτερα τον διακεκριμένο αυτόν Μικροχωρίτη θυμίζουμε άλλες δυο εργασίες του που θρήκαμε στη Βιβλιοθήκη της Πνευματικής Γωνιάς Μικρού Χωριού: 1) «Η Ελλάδα εν τη Δίνη του Παγκοσμίου Πολέμου (1914 - 1918)», (Αθήνα, 1928), και 2) «Αί Γιουγκοσλαβικά Μειονότητες του Έξωτερικού: Αί διεκδικήσεις των Γιουγκοσλαύων επί εδαφών των γειτόνων των» υπό Δρος Λ. Τρινιεγκόρσκυ, (Βελιγράδι, 1938). Μετάφρασις και ανασκευή υπό Δημητρίου Διον. Πολύζου (Αθήνα, 1949).

Ακολουθούν σε συνέχειες τὰ δύο κείμενα με τη σειρά που τὰ δημοσίευσε ο έπιφανής συμπολίτης μας:

ΤΑ ΠΡΟΗΓΗΘΕΝΤΑ ΤΗΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΓΑΛΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η έκστρατεία των Γαλατών κατά της Ελλάδος κατά τον 3ον π.Χ. αιώνα έχει κατά τον Πανσανίαν μεγαλύτεραν σπουδαιότητα από την κατά δύο αιώνας προηγηθείσαν έκστρατείαν των Περσών. Διότι οί Πέρσαι εξήτουν γήν και ύδωρ ενώ εις την περίπτωσιν των Γαλατών επρόκειτο περί άφανισμού των Έλλήνων.

Εις την Ρούμηλην όπου δοξασμένοι τόποι υπενθυμίζουν τὰ γεγονότα εκείνα και ένδοξοι παραδόσεις είναι διάχυτοι εις τον λαόν είναι περισσότεροσ εκδηλος ή ανάγκη νά ιστορηθούν πάλιν τὰ γενόμενα και άποδοθῆ ή ιστορική αλήθεια,

Έκ τούτου παρακνηθέντες άνεδιφήσαμεν τὰς άρχαίας πηγάς (Πανσανίας, Πλούταρχος, Πολύβιος, κ.λ.π.). Η πληροστέρα δέ και μάλλον άξιόπιστος πηγή

ἀναμφισβητήτως είναι ὁ Πausanías, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ «Ἀττικά» του καὶ ἰδιαίτερώς εἰς τὰ «Φωκικά» ἐξιστορεῖ ἐν λεπτομερείαις τὰ γεγονότα ἐκεῖνα.

Πρὶν ὅμως προδῶμεν εἰς τὴν παράθεσιν τῆς ἀφηγήσεως τοῦ Πausanίου πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν τὴν πρόσφατον τότε ἱστορίαν τῶν Γαλατῶν, ἀφ' ἧς ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν Ρωμαϊκὸν χώρον, ἕνα αἰῶνα περίπου πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς των εἰς τὸν Ἑλληνικόν, ἵνα γνωσθῇ ποίους εἶχομεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν εἰς τὴν φοβεράν αὐτὴν δοκιμασίαν τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος εἰς τὸν βίον τοῦ Καμίλλου, ὁ ὁποῖος ἐξεδίωξε τοὺς Γαλάτας ἀπὸ τὴν Ρώμην πού εἶχον καταλάβει, οἱ Γαλάται «μεταξὺ Πυρρήνης (Πυρρηναῖα) ὄρους καὶ Ἄλπεων ἰδρυθέντες... κατοικεῖν χρόνον πολὺν... γευθέντες δὲ πρῶτον οἶνον ἐξ Ἰταλίας ἐθαύμασαν τόσον πολὺ τὸ ποτὸν ὥστε ἔκφρονες γενέσθαι πάντες καὶ ἀρπάσαντες τὰ ὄπλα ἐτράπησαν πρὸς τὰς Ἄλπεις ζητοῦντες τὴν χώραν ὅπου τὸ ποτὸν τοῦτο».

Αἴτιος τούτων ἐφέρετο εἰς Τυρρηνοὺς ὅστις καὶ ὠδήγησε τοὺς Γαλάτας εἰς τὴν Ἰταλίαν. Οἱ Γαλάται κατελθόντες εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Πάδου ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας Τυρρηνοὺς ἐγκατασταθέντες οἱ ἴδιοι. Ἡ γεινίασις αὕτη πρὸς τὸν Ρωμαϊκὸν χώρον δὲν ἐθράδυνε νὰ δημιουργήσῃ ἀφορμὰς ἐχθρότητος.

Ἔτσι ἔγινε ἡ εἰσβολὴ τῶν Γαλατῶν τοὺς ὁποίους ὁ Ρωμαϊκὸς στρατὸς ἀντιμετώπισεν εἰς τὸν Ἄλιαν ποταμὸν ὅπου «...τῶν βαρβάρων ἐπιφανέντων αἰσχυρῶς ἀγωνισάμενοι δι' ἀταξίαν ἐτράποντο». Τὴν ἥτταν αὐτὴν τῶν Ρωμαίων ἐπικολούθησεν ἡ ἄλωσις τῆς Ρώμης οὐδενὸς τολμῶντος νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὸν φοβερὸν στρατὸν τῶν Γαλατῶν,

Συνελθόντες μετ' οὐ πολὺ ἐκ τῆς καταπλήξεως οἱ Ρωμαῖοι ἀνέδειξαν δικτάτορα τὸν ἐξόριστον Κάμιλλον, ὅστις προσήρμοσε τὸν Ρωμαϊκὸν στρατὸν εἰς τὸ διδάγματα τοῦ Γαλατικοῦ πολέμου καὶ δὴ παρατήρησας ὅτι τὸ κύριον ὄπλον τῶν Γαλατῶν ἦσαν τὰ βαρύτερα ξίφη των τὰ ὁποῖα βαρβαρικῶς καὶ χωρὶς καμμίαν τέχνην, ὄντες σωματώδεις καὶ κατὰ τὸν Πausanίαν ἐπιμήκεις τὰ σώματα δηλαδὴ ὑπερῦψηλοι, κατέφερον κατὰ τῶν ἀντιπάλων καὶ ἢ τοὺς ὤμους ἢ τὰς κεφαλὰς διέκοπτον, κατέσκευασε τὰ κράνη «κόλοσίδηρα» καὶ λεῖα ὥστε ἢ νὰ θραύωνται ἢ νὰ διολισθαίνουν τὰ ξίφη εἰς δὲ τὰς ἀσπίδας κύκλῳ προσήρμοσεν χαλκῆν λεπίδα ὥστε νὰ ἀντέχουν εἰς τὰ φοβερὰ κτυπήματα. Ἐκ τοῦ τοιούτου ὀπλισμοῦ τῶν βαρβάρων τῶν γιγαντιαίων ἀναστημάτων καὶ τῆς θηριώδους ὄψεως ἐπανικοβύλλοντο οἱ ἀντίπαλοι. Συχνὰ δὲ ἦσαν αἱ περιπτώσεις πού ἐσχίζοντο ὡς κορμοὶ δένδρων Ρωμαῖοι πολεμισταὶ μὲ ἕνα μόνον ἀπὸ τοὺς τρομεροὺς αὐτοὺς σπαθισμούς.

Ὡς προσφυρῶς ὅμως παρατηρεῖ ὁ Μοντεσκιέ «τὰ κοπτερὰ ξίφη τῶν Γαλατῶν καὶ οἱ ἐλέφαντες τοῦ Πύρρου δὲν κατέπληξαν τοὺς Ρωμαίους παρὰ μίαν φορὰν» διότι συνήγον ἀμέσως διδάγματα καὶ ἀνεδεικνύοντο τελικῶς νικηταί.

Οὕτως ὁ Κάμιλλος μὲ τὰ μέτρα αὐτὰ καὶ τὴν στρατηγικὴν του δεινότητα κατένικησε τοὺς Γαλάτας παρὰ τὸν Ἀνίωνα ποταμὸν. Ἐκτοτε οἱ Ρωμαῖοι διετήρησαν τὴν πολεμικὴν ὑπεροχὴν ἕως ὅτου κατέκτησαν τὴν Γαλατίαν.

Τὰ φοβερὰ Γαλατικά ξίφη εἶχον καὶ μειονεκτήματα, ὡς τὸ ὅτι λόγῳ τῆς ἀτέχνου ἐλάσεως ἐστρεβλοῦντο εὐκόλως ἢ καὶ ἀνεδιπλοῦντο. Ἐπίσης μειονεκτικὰ ἦσαν

καὶ αἱ ἀσπίδες τῶν πού ἦσαν ξύλινοι καὶ μικραὶ ὅμοιαι μὲ τὰ γέφυρα τῶν Περσῶν. Πάντως ὅμως, ὥς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος τόσος ἦτο ὁ τρόμος τῶν Ῥωμαίων ὥστε εἰς τὸν νόμον νὰ μὴ στρατεύωνται οἱ ἱερεῖς προσέθεσαν «ἐκτός ἂν ὁ πόλεμος εἶναι Γαλατικός».

Ὡς πρὸς τὴν διαβόητον θηριωδίαν τῶν Γαλατῶν ὁ Πausanias ἱστορῶν τὴν καταστροφὴν τοῦ Καλλίου, (πολίματος Αἰτωλικοῦ παρὰ τὰ ὄρια Φθιώτιδος καὶ Φωκίδος), μὲ λεπτομερείας τὰς ὁποίας δυσκόλως σύγχρονος γραφὴ γράφει λέγει «τὰ ἐς Καλλιέας... ἐργασάμενοι ἦσαν ἀνοσιώτατά τε ὧν ἀκοῇ ἐπιστάμεθα καὶ οὐδὲν

Οἱ τρομεροὶ Γαλάτες πολεμιστῆς

τοῖς ἀνθρώπων τολμήμασιν ὅμοια...». Ἐξέκοιμαν δηλαδὴ ἅπαν τὸ ἄρρεν ἀκόμη καὶ τοὺς γέροντας καὶ τὰ νήπια εἰς τοὺς μαστοὺς τῶν μητέρων καὶ ἔπινον τὸ αἷμα καὶ ἤπτοντο τῶν σαρκῶν» ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας ὅσαι δὲν ἠτύχοντο αἱ ἄλλαι ἀπέθνησκον ὑφιστάμεναι τοὺς βαρβάρους.

Β'. Η ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς προηγῆθη εἰσβολὴ εἰς τὴν Θρακίαν σιφῶν Γαλατῶν προσερχομένων ἀπὸ τοὺς ἐκπαθέντας μέχρι τοῦ Δουνάβεως Γαλάτας τοῦ Πάδου (Βόρειος Ἰταλία). Οὗτοι διηρέθησαν εἰς τρεῖς φάλαγγας, ἐξ ὧν ἡ μία ἐβασίλευσε κατὰ τῶν Θρακῶν καὶ Τριβαλλῶν, ἡ δευτέρα ὑπὸ τὸν Βρόννον κατὰ τῶν Παιόνων καὶ ἡ τρίτη κατὰ τῶν Μακεδόνων καὶ Ἰλλυριῶν. Ἡ τελευταία συνεκρούσθη μετὰ τῶν Μακεδόνων (μάχη τῆς Πελαγονίας τῷ 285 π.Χ.) τῶν Μακεδόνων ἠγεῖτο ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος ὁ Κερσανός, ἔχων τὴν ἐπίκλησιν αὐτὴν «διὰ τὸ εἶναι ἄγαν τολμηρὸς». Κατὰ τὴν μάχην ἐφονεύθη ὁ Βασιλεὺς καὶ ὑπέστησαν μεγάλην φθορὰν οἱ Μακεδόνες. Δὲν ὑπάρχουν πληροφορίαι πῶς ἐνικήθη ἢ ἕως τότε ἀήττητος Μακεδονικὴ φάλαγξ.

Δὲν ἐτόλμησαν τότε οἱ Γαλάται νὰ στραφοῦν κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐπανελθόντες ὁμως εἰς τὰ ἴδια ἀφηγοῦντο τὰς πληροφορίας των ὅτι ἡ Ἑλλάς κατέχει πολλοὺς θησαυροὺς ἰδιωτικoὺς καὶ κυριώτερον συγκεντρωμένους εἰς τοὺς ναοὺς, τὰ ἱερὰ καὶ τὰ μαντεῖα. Ἐκ τούτου δελεασθέντες παρεκινήθησαν πολλοὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Βρέννον σχεδιάσαντα τὴν εἰσβολὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Οὕτω συνεκεντρώθησαν 152.000 πεζοὶ καὶ 20.400 ἵππεις, οἱ ὁποῖοι ἐν τῷ πράγματι ἦσαν 61.200. Διότι ἕκαστον ἵππεα συνώδευον δύο ὑπηρεταὶ μὲ ἵππους, οἱ ὁποῖοι ὅταν κατεβάλλετο ὁ ἵππεὺς ἢ ὁ ἵππος τὸν ἀνεπλήρουν ἀμέσως, ὥστε τὸ ἱππικὸν παρέμενε σταθερὸν κατὰ τὸν ἀριθμὸν — ὡσὰν τοὺς Ἀθανάτους τῶν Περσῶν. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι οἱ Πέρσαι ἀνεπλήρουν ἐκ τῶν ὑστέρων τοὺς θανόντας, ἐνῶ οἱ Γαλάται τοὺς ἀνεπλήρουν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μάχης, τὸ ἱππικὸν τοῦτο σῶμα ἀπεκαλύον τριμαρκεσίαν κατὰ τὸν ἐπιχώριον γλῶσσάν τῶν Κελτῶν.

Εἰς τὴν πλευρὰν τῶν Ἑλλήνων τὸ ἠθικὸν ἦτο χαμηλὸν πλὴν ὁ μέγας φόβος ἀφανισμοῦ τῆς Ἑλλάδος τοὺς ἠνάγκασε νὰ ἀναλάβουν τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων ἀγῶνα. Συνηροίσθησαν δὲ εἰς τὰς Θερμοπύλας ὡς ἑξῆς:

Βοιωτοὶ	10.000	πεζοὶ καὶ ἵππεις	500
Φωκεῖς	3.000	»	» 400
Λοκροὶ Ἀταλάντης	700	»	» —
Μεγαρεῖς	400	»	» —

Αἰτωλοὶ δὲ «πλείστης τε ἐγένετο στρατιὰ καὶ εἰς πᾶσαν μάχης ἰδέαν». πεζοὶ 7.000

Ἀθηναῖοι τριήρεις ὄλαι αἱ πλώμιαι καὶ ἵππεις 500.

Μακεδόνες πεζοὶ 500.

καὶ τινες ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.

Ἦτοι σύνολον πεζῶν περὶ τὰς 25.000. Ἐνῶ κατὰ τῶν Περσῶν συνεκεντρώθησαν εἰς Θερμοπύλας ἕξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος 11.200 πεζοὶ.

Ὅταν ἐπλησίασαν οἱ βάρβαροι ἀπέστειλαν οἱ Ἕλληνες περὶ τοὺς 1200 εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Σπερχιοῦ διὰ νὰ μὴ γίνῃ ἄκοπος καὶ ἄνευ ἀγῶνος ἡ διάβασις τῶν Γαλατῶν, Ὁ Βρέννος ὁμως ἐπιλέξας ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων καὶ γνωριζόντων κολύμβησιν 10.000 Γαλάτας ἐπεχείρησε νύκτωρ τὴν διάβασιν τοῦ Σπερχιοῦ μακρὰν τῆς γεφύρας πρὸς τὰς ἐκβολὰς ἵνα μὴ ἀντιληφθοῦν οἱ Ἕλληνες τὴν διάβασιν. Οὗτοι διέβησαν τὸ λιμνωδὲς ἕλος εἰς τὸ ὁποῖον ἐξεχύετο ὁ ποταμὸς. Οἱ Ἕλληνες ὡς ἐπληροφορήθησαν τοῦτο κατέστρεψαν τὴν γέφυραν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς Θερμοπύλας. Ὁ Βρέννος διέταξε τότε τοὺς οἰκοῦντας παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον νὰ ζευξοῦν τὸν ποταμὸν, οὗτοι δὲ κατεσκευάζον ἐν τάχει τὴν γεφύρωσιν τὸ μὲν ἐκ τῆς τρόμου ποῦ ἐνέπνεον οἱ βάρβαροι τὸ δὲ ἵνα ταχύτερον προαχθοῦν οὗτοι νοτιώτερον καὶ ἀπαλλαγθῶν τῆς παρουσίας των καὶ παύσουν αἱ κακουργίαι των. Μετὰ τὴν διάβασιν ὁ Βρέννος προήλασε πρὸς τὴν Ἡράκλειαν μὲ διαρπαγὰς καὶ σφαγὰς ὅσων κατελαμβάνοντο εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἡ Ἡράκλεια ἦτο ἔρημος κατοίκων διότι οἱ Αἰτωλοὶ τοὺς εἶχον ὑποχρεώσει νὰ μετοικήσουν εἰς τὸ Αἰτωλικόν, τότε δὲ ὑπερήσπιζαν τὴν πόλιν καίτοι κενήν.

Ὁ Βρέννος ὅμως μὴ ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν Ἡράκλειαν παρέκαμψεν αὐτὴν καὶ προῆλθε πρὸς τὰς Θερμοπύλας ὅπου ἐπληροφοροεῖτο ὅτι συνεκεντρώθησαν οἱ Ἕλληες. Κατεχόμενος δὲ πάντοτε ἀπὸ αἰσθήματα περιφρονήσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ, ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου τῆς ἐπομένης ἤρχισε τὴν μάχην. Οἱ Ἕλληες ὅμως ἀντεπεξελθόντες ἐν κόσμῳ καὶ σιγῇ ἦλθον εἰς χεῖρας χωρὶς οἱ πεζοὶ νὰ προβαίνουν πολὺ ἐκτὸς φάλαγγος, νὰ μὴ διαταράσσεται αὐτὴ ἐπίσης οἱ ψιλοὶ μένοντες εἰς τὰς θέσεις τῶν ἐτόξευον καὶ ἔρριπτον ἀκόντια καὶ ἐσφεντόνουν. Τὸ ἵπικὸν ἀμφοτέρων δὲν ἐχρησιμοποίηθη λόγῳ τοῦ στενοῦ χώρου καὶ τοῦ ὀλισθηροῦ βράχου. Οἱ βάρβαροι ἔχοντες μοναδικὸν κάλυψα τοὺς μικροὺς ξυλίνοὺς θυρεοὺς καὶ ὑστεροῦντες εἰς πολεμικὴν ἐμπειρίαν, ἐφέροντο ἐν ὀργῇ καὶ ἄνευ οὐδενὸς λογισμοῦ καθάπερ τὰ θηρία προχώρουν καὶ οὔτε κατακοπτόμενοι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας διὰ πελέκων, δοράτων, ἀκοντίων καὶ βελῶν ἔπαιον τὸν ἀγῶνα ἀλλὰ ἀποσπῶντες ἀπὸ τὰς σάρκας τῶν τὰ δόρατα καὶ τὰ ἀκόντια τὰ ἔρριπτον κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀγωνιζόμενοι μέχρις οὗ παρέμεινεν ἡ ψυχὴ καὶ ἦσαν ζωντανοί. Λόγῳ δὲ τοῦ συνωστισμοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσουν εὐχερῶς τὰ φοβερὰ ξίφη τῶν.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ Ἀθηναῖοι προσεγγίσαντες τὰς τριήρεις ἐγγύτατα τῆς ξηρᾶς ἔπληττον τοὺς βαρβάρους μὲ παντοῖα τοξεύματα.

Ἐπειδὴ δὲ ὑπέφερον πολλαπλασιῶς οἱ βάρβαροι ἐδόθη τὸ σύνθημα τῆς συμπτώσεως τῶν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ἡ σύπτυξις οὕτῃ ἐγένετο ἐν μεγάλῃ ἀταξίᾳ καὶ πολλοὶ μὲν κατεπατήθησαν ὑπὸ τῶν οἰκείων περισσότεροι δὲ ἐνέπεσον εἰς τὸ παρακείμενον ἔλος καὶ τὸν πηλὸν ἀφανισθέντες δι' ὃ βάρβαροι εἶχον κατὰ τὴν ὑποχώρησιν πολὺ μεγαλυτέρας ἀπολείας ἢ κατὰ τὴν μάχην.

Αὕτῃ ἦτο ἡ νεωτέρα μάχη τῶν Θερμοπυλῶν ὅπου ἐδοξάσθησαν τὰ Ἑλληνικὰ ὄπλα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἀνδρεία ἀπεδείχθη κατ' οὐδὲν ὑστεροῦσα τῆς παλαιᾶς τῶν προγόνων.

Ἐπτά ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην ἐπεχείρησε τμήμα Γαλατῶν νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν Οἴτην διὰ δυσβάτου ἀτραποῦ. Πλὴν ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐκεῖ φυλασσόντων Ἑλλήνων γενναῖος Τελέσαρχος τοὺς ἀπώθησε φονευθεὶς κατὰ τὴν σύγκρουσιν.

Καταπλαγέντες οἱ Γαλάται διηπόρουν διὰ τὸ πρακτέον ὅποτε ὁ πανοῦργος Βρέννος ἐμχανεῦθη νὰ ἀποχωρήσῃ τοὺς Αἰτωλοὺς ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον τοῦτο δὲ ἐσκέφθη ὅτι θὰ ἐπετύγχανεν, ἐὰν εἰσέβαλε βαρβαρικὸν στράτευμα εἰς τὴν Αἰτωλίαν ὡς καὶ πράγματι συνέβη. Πρὸς τοῦτο διέθεσε 40.000 πεζοὺς καὶ 800 ἵππεις ὑπὸ τοὺς Ὀρεστόριον καὶ Κάμβουτιν μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ διαβοῦν τὸν Σπερχεῖον καὶ διὰ τῆς Θεσσαλίας, ὡς ὠνομάζετο τότε ἡ Φθιώτις, νὰ εἰσβάλουν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, προφανῶς διὰ τῆς Φωκίδος ἐκεῖ δὲ καταλαβόντες τὸ Κάλλιον προέβησαν εἰς τὰ προαναφερθέντα φρικαστικά ὄργανα καὶ τὴν πλήρη καταστροφὴν τοῦ Καλλίου, ὧς ἐπληροφορήθησαν ταῦτα οἱ Αἰτωλοὶ ἔσπευσαν ἐκ Θερμοπυλῶν ἵνα προλάβουν ἄλλας κακουργίας τῶν βαρβάρων. Ἐκ τῆς Αἰτωλίας δὲ ἐξώρμησεν ἄλλος στρατὸς ἐξωρηγμένων κατοίκων εἰς ὃν μετεῖχον γέροντες ἀλλὰ καὶ πολλαὶ γυναῖκες.

Ἐμπρῆσαντες οἱ Γαλάται τὸ Κάλλιον «ἐκομίζοντο τὴν αὐτὴν» δηλ. ἐπέστρεφον διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ ἐπιστρέφοντες εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Θερμοπυλῶν κατὰ τὴν

(συνέχεια στὴ σελίδα 22

Η ΓΡΙΑ Η ΒΑΒΑ Μ'

Ἡ γριά ἡ θαβά μ' — καλὰ ὑστιρνά!

(ταϊρνά - ταϊρνά)

σούρα τ' ἀδράχτ' στριφουγυρνά! —
ἡ θάβου ἡ γριούλα ἡ ἀφιντιά τ'ς
πῆγι μι τ' ρόκα στ'ν ἀγκαλιά τ'ς
κι' ἕκατσι κειὰ κουτά στ' φουτιά τ'ς!...

Κι' οἱ τέσσιρ' π' θὰ μᾶς πᾶν — ἀλί!

(ταϊρνά - ταϊρνά!) —

στοὺν ἄλλον ὕπνου — ὦρα καλή! —
κι' οἱ τέσσιρ' π' θὰ μᾶς πᾶν οὐλ'νοὺς,
κατὰ τ'ς παραλήθιδις κι' τ'ς ἀλλ'νοὺς
φέρασι τ'ν κάσσα τ' μακρυὰ
κι' ἤρθαν κι' τ'ς εἶπαν: — Ἄτσι, γριά!...

— Πιδιά μ' νὰ ῥθουῖ μιτὰ χαρᾶς!

— ταϊρνά - ταϊρνά,

σούρα τ' ἀδράχτ' στριφουγυρνά! —
Βουλῆθη νὰ μι πάρ' οὐ Θιός;
Δόξα σοι Κύριε τῶν Δυνά!
Πιδιά μ', νὰ ῥθουῖ, νὰ πάου καλλιὰ μ'...
Σταθῆτι νὰ τιλειώσου τ' δ'λειὰ μ'!...

— Ὡσου νὰ γνέ'ης, κυρὰ-θαβά

— ταϊρνά - ταϊρνά,

κι' οὐλου τ' ἀδράχτ' στριφουγυρνᾶσ —
ὦσου νὰ γνέ'ης θὰ μᾶς νυχτώ'ης,
κι' εἴμαστι λίγου διαστικοί!
οἱ καρτιροῦμι ἂν θὰ μᾶς δώ'ης
πέντι παγούρια μὲ ρακί.

— Ρακί δὲν ἔχου στὸ κατῶ

— ταϊρνά - ταϊρνά

κι' οὐλου τ' ἀδράχτ' στριφουγυρνάει! —
— Δό' μας παρά, κι' αὐτὸς κιννάει!
— Ἐχου σὶ κείνου τοῦ τσουράπ'
Τοὺν πῆραν τοὺν παρά κι' χράπ!
πᾶν, κουρνιαχτός, στοῦ μαγαζί,
κι' ἄφ'καν τῆ γριά τ' θαβά μ' νὰ ζῆ!

Μιὰ οὐκά, δυὸ οὐκάδες, τρεῖς, χάι - χάι!

(ταϊρνά - ταϊρνά)

ἔριμου ρακί, πῶς γαργαλάει! —
— Βίβα, ὀρέ, βίβα κι' ἄλλ' μιά!
Τάπα κ' οἱ τέσσερ' στοῦ μεθύσ',
τῆ θάβου μ' τ'ν ἔχ'νι ἀλησιονήσ'.

Κι' ἡ θάβου ἀπ' ὄγνιθι πουλὺ

— ταϊρνά - ταϊρνά! —

τ'ν ἱπῆρι οὐ ὕπνου σᾶν τοῦ π'λί,
ἰκειὰ στ' φουτιά τ'ς, ἀπ' γίν'κι στάχτ',
κι' μάτα τ'ν ἄφ'κι σᾶν τοῦ π'λί,
κι' ματαγύρ'σι - γριά τ' ἀδράχτ'.

— Ἄτσι κι' νύχτουσι, γριά!

(Γύρ'σαν κι' οἱ τέσσερ' — πῶ! πῶ! πῶ! —

μὲ ἕνα χαρούμενο σκοπούτ',
θαῖζοντας ῶσα δῶ ῶσα κεῖ,
τύφλα κι' σκνίπα ἀπ' τοῦ ρακί!)
Ἄει νὰ σὶ ηἴμι — τράι-λα-λά! —
στά κυπαρίσσια ἀπ' κάτ' τὰ ψ'λά!...

Κι' μι κουτρώνια κι' σφυριά

— ταϊρνά γιάπ! γιάπ!

ταϊρνά γιάπ! γιάπ! —

κι' μι σκιπάρνια κι' σφυριά
βάλανι στ'ν κάσσα τὰ καρφιά,
κι' τ'ν κάρφουσαν ἀπ' κάτ' ἀπ' πᾶν',
κι' τ' σήκουσαν ἰγιέμ', κι' πᾶν.

Κι' ἀπ' τοῦ μυθῶσ' — χάι-χάι-χάι!

(ταϊρνά - ταϊρνά!) —

κι' ὅπως δὲ γλέπαν οὔτι τ' μύτ' τ'ς,
ἡ κάσσα τ'ς φαίνονταν θαρειά,
κι' δὲν κατάλαβαν τῆ γριά
πῶς τ'ν ἀλησιμόν'σανι στοῦ σπίτ' τ'ς!

Κι' ἡ γριά ἡ θαβά μ' — ταϊρνά - ταϊρνά,

- γριά μὲ τ' ἄσουστα ὑστιρνά

— Δόξα σοι, Κύριε, τῶν Δυνά! —

ἡ γριά ἡ θαβά μ' ἡ ἀφιντιά τ'ς,
γνέθ' κι' θὰ γνέθ' κουτά στ' φουτιά τ'ς!

Ο ΕΣΘΟΣ

Τοῦ Στ. Γρανίτσα

Ἡ Ζωολογία νομίζω τὸν ὀνομάζει Ἀσθόν. Ἐὰν ὁ Ζωολογικός Κήπος δὲν ἔχη Ἀσθόν τοῦ χαρίζω ἕνα τὸν ὁποῖον τρέφω ἀπὸ μηνὸς μὲ κίνδυνον νὰ μὴ πάρω πλέον ψῆφον ἀπὸ τοὺς χωρικούς μου. Διότι πρῶτον τὸ τετράποδον αὐτό, τὸ ὁποῖον εἶνε ἕνα εὐμορφον μίγμα ἀγριοχοίρου καὶ ἀλεπούς, εἶνε κυριολεκτικῶς «χαμός» διὰ τὰ σπαρτά.

— Καλύτερα νὰ πέσουν στὰ χωράφια μας δυὸ θώδια παρά ἕνας Ἔσθος! μοῦ ἔλεγαν πρὸ ἡμερῶν οἱ γειτόνοι μου γεωργοί.

Τὰ δίκαια αὐτὰ παράπονά των κατὰ τῆς περιθάλψεως ἑνὸς καταστροφέως τῶν σπαρτῶν, μοῦ ἐνθυμίζουν ἕνα ἀπὸ τὰ συγκινητικώτερα δώδεκα ἐπαναστατικά αἰτήματα τῶν Γερμανῶν χωρικῶν τοῦ 15ου αἰῶνος κατὰ τῶν τσιφλικούχων. Παραπονούμενοι διότι τοῖς ἀπηγορεύετο ἡ καταδίωξις τῶν ἀγριμιῶν, τὰ ὁποῖα ἀνῆκον εἰς τὴν κυνηγετικὴν κυριότητα τῶν χωροδεσποτῶν, ἔλεγαν: «Υποφέρομεν βλέποντες τὰ σπαρτά μας, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς μεγαλώνει διὰ τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων, νὰ τὰ τρώγουν ἀνωφελῶς ἀγρίμιμα δίχως κανένα λόγον καὶ ἡμεῖς νὰ εἴμεθα σιωπηλοὶ θεαταὶ τούτου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἶνε ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον.»

Δυστυχῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ κυνηγετικὴ νομοθεσία εἶνε ἀκόμη φεουδαλιστικὴ. Ἐκ τῶν ἕως τώρα σημειωμάτων μου περὶ τοῦ ἀετοῦ, τῆς κίσσας, τοῦ μελισσοφάγου, τοῦ συκοφαγᾶ, λαμβάνει κανεὶς ὀπωσδήποτε μίαν ἰδέαν τῆς διαρκοῦς μάχης τοῦ χωρικοῦ ἀέναντι τῶν ἀγριμιῶν, τὰ ὁποῖα εἶνε δλοκλήρον πλήθος, ὅπως θὰ ἰδῆτε εἰς τὴν σειρὰν αὐτὴν τοῦ «Λόγου καὶ τοῦ Βουνοῦ» καὶ τὸ ὁποῖον πλήθος ἐνῶ σακατεύει τῶν γεωργίαν, μῦδα ταῦτα ὁ χωρικός τὸ μάχεται μόνον μὲ τὰ πρωτογενῆ δόκανα, τοῦ προνομίου τοῦ κυνηγίου ἀνήκοντος μόνον εἰς τοὺς εὐπόρους.

Ἐπιστρέφω εἰς τὸν Ἔσθον, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἀρθρογραφίαν αὐτὴν. Ὁ ἰδικὸς μου Ἔσθος διατρέχει καὶ ἕνα ἄλλον κίνδυνον, ὁ ὁποῖος δὲν ὀφείλεται εἰς τὸ μῖσος τῶν χωρικῶν κατὰ τῶν ἀγριμιῶν, ἀλλὰ εἰς μίαν ἰσχυρὰν λαϊκὴν πρόληψιν. Τὸ δέρμα του εἶναι πολὺτιμον ὡς προφυλακτικὸν κατὰ τῆς θασκανίας. Γνωρίζετε ἐξ ἄλλων λαογραφικῶν μελετῶν ὅτι ἡ θασκανία, «τὸ κακὸ μάτι», εἶνε ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν χωρικῶν τῆς Ἑλλάδος. Τρέμουν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τοὺς ὁποῖους διάφοροι συμπτώσεις ἀπέδωκαν τὴν φήμην τοῦ «κακοῦ ματιοῦ». Προχθὲς μοῦ ἔλεγε κάποιος γεωργός, ὅτι τὰ σπαρτά του ἦταν περίφημα ἕως τὴν ὥρα ποῦ ἐπέρασε ἀπ' ἐκεῖ τὸ «κακὸ μάτι» ἑνὸς χωριανοῦ του. Τοῦ ἔρριψε χολέραν εἰς τὰ σπαρτά του, τὰ κλήματά του, εἰς τίς ροδακινίες του καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ τὴν σταματήσῃ οὔτε μὲ ἀγιασμούς, οὔτε μὲ ἐξορκισμούς.

Προφυλακτικὴν δύναμιν κατὰ τῆς θασκανίας ἔχουν τὸ δόντι τοῦ ἀγριοχοίρου, τὸ κεχριμπάρι, τὸ σκόρδο, αἱ τρίχες τοῦ λύκου καὶ τῆς ἀρκούδας καὶ τὸ δέρμα τοῦ Ἔσθου. Διὰ τοῦτο ὅταν πρὸ μηνὸς ἔφεραν εἰς τὸ καφενεῖον τὸν Ἐ-

σβον, ἡ πρώτη σκέψις τῶν χωρικῶν ἦτο νὰ διαμελίσουν τὸ δέρμα του. Ἐνῶ λοιπὸν ἠπειλεῖτο ὁ πωχὸς ἀπὸ ἕνα τοιοῦτον ἄγριον θάνατον, τὸν ἐζήτησα μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι ἔχομεν χρέος νὰ τὸν χαρίσωμεν εἰς τὸν Ζωολογικὸν Κήπον καὶ ἔκτοτε τὸν διατρέφω ἐγκάθειρκτον εἰς ἕνα πρῶην δημαρχικὸν γραφεῖον, δίχως καμμίαν πρόθεσιν νὰ συμβολίσω τὴν ἀνάλογον πολυφαγικὴν δύναμιν τῶν ἀγροτικῶν δημάρχων.

Τὸ θέβαιον εἶνε ὅτι ἔχει εὐμορφίαν. Ἡ κεφαλὴ του, ἐπιμήκης ὡς τοῦ χοίρου, εἶνε ἀσπρόμαυρη, μὲ κάτι μικρὰ ἐξυπνότατα μάτια. Τὸ δέρμα του τριχωτόν, ὡς τὸ τῆς ἄλεπούς, μὲ τὴν ὁποῖαν ὁμοιάζει καὶ εἰς τὰ πόδια. Δὲν εἶνε ἀκόμη ἑνὸς ἔτους καὶ ἔχει ἀνάστημα μεγάλου λαγοῦ. Τρώγει ψωμί ὅλων τῶν εἰδῶν καὶ προτιμᾷ τὸ σιταρίσιο. Παίρνει εὐκόλα θάρρος — ἔφαγε μόλις τὸν ἔφεραν εἰς τὸ καφενεῖον — καὶ κοιμᾶται πολὺ, τόσον πολὺ, ὥστε πολλάκις τὸν ἐξυπνῶ νὰ τοῦ δώσω τροφήν.

Ἐὰν ὁ Ζωολογικὸς Κήπος δὲν τὸν χρειάζεται, εὐχαρίστως τὸν δαῶν εἰς ὅποιον τὸν ζητήσῃ, κατὰ προτίμησιν πάντοτε εἰς τὴν νεοσύστατον Ἑταιρείαν τῶν Ζωοφίλων. Μέχρις Ἀγρινίου, τὸ ὅποιον ἀπέχει ἐντεῦθεν 22 ὥρας, τὸν στέλλω ἐλεύθερον παντὸς τέλους, ὅχι ὁμως καὶ ἀσφαλισμένον ἐκ τῶν ἐν τῷ μεταξύ χωρικῶν, οἱ ὅποιοι, ὅπως εἶπα, θεωροῦν τὸ δέρμα του πολύτιμον κατὰ τῆς θασκανίας, τὸ δὲ κρέας του φάρμακον κατὰ διαφόρων ζωικῶν ἀσθενειῶν. Μήπως τὸν χρειάζεται κανεὶς συνάδελφος διὰ νὰ μὴ τὸν πιάνῃ κακὸ μάτι;

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΓΑΛΑΤΩΝ

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 19)

ἐπιστροφήν οἱ Πατρεῖς (κάτοικοι τῆς Ἰπάτης) ἐτόλμησαν ἐκ τῆς πολεμικῆς ἐμπειρίας των νὰ ἀντιμετωπίσουν εἰς ἀγῶνα ἄνισον τοὺς Γαλάτας πλὴν «μάλιστα ἐταλαιπώρησαν».

Οἱ Αἰτωλοὶ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Αἰτωλαὶ ταχθέντες κατὰ μῆκος τῆς ἀκολουθουμένης ὑπὸ τῶν βαρβάρων ὁδοῦ ἠκόντιζον καὶ ἐτόξευον αὐτοὺς ὄντας λίαν τρωτοὺς ἐκ τῆς ἀκαταλλήλότητος τῶν Γαλατικῶν θυρεῶν. Ὅταν δὲ ἐπετίθεντο οἱ Γαλάται διὰ νὰ τοὺς καταδιώξουν οὗτοι εὐκόλως ὑπεξέφευγον ἐπανερχόμενοι εὐθὺς ὡς οἱ Γαλάται παρητοῦντο τῆς διώξεως. Εἰς τοιαύτης φύσεως ἀγῶνα ἐξωλοθρευθῆσαν οἱ βάρβαροι οὕτως ὥστε ἐπανεκάμψαν εἰς τὸ Γαλατικὸν στρατόπεδον τῶν Θεριοπιλῶν μόνον ὀκτακόσιοι, ἐν ὅλῳ.

(συνέχεια στὸ ἐπόμενο τεῦχος)

Ἡ φετεινὴ Σχολικὴ γιορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου στὸ Χωριό μας

Τοῦ κ. Ἀθ. Ι. Κεράνη,
Ἀντιπροέδρου τοῦ Δ.Σ.

Γυριζάμε μὲ μιὰ παρέα ἀπὸ τὶς χιονισμένες πλαγιές τοῦ Βελουχιοῦ γιὰ νὰ περάσουμε τὴ βραδυὰ στὸ χωριό. Ὁ ἥλιος εἶχε πέσει καὶ μόνο οἱ τελευταῖες ἀχτίδες του φρότιζαν τὶς χιονισμένες κορφές τῶν γύρω βουνῶν. Φτάνοντας ἐπὶ τὸ σπίτι ἀκοῦμε στὰ μεγάφωνα τοῦ χωριοῦ παιδικές φωνές νὰ ἀπαγγέλουν ποιήματα. Μαθαίνουμε ὅτι στὸ σχολεῖο οἱ μαθητὲς γιορτάζουν τὴν Ἐθνικὴ μας γιορτὴ τῆς 25ης Μαρτίου.

Σὲ λίγο βρεθῆκαμε στὸ σχολεῖο. Ἡ σχολικὴ αἴθουσα ἦταν γεμάτη. Ὅλο σχεδὸν τὸ χωριό εἶχε μαζευτεῖ ἐκεῖ. Ἡ γιορτὴ εἶχε ἀρχίσει καὶ μεῖς δὲν νοιώσαμε καὶ τόσο ἀνετα ποὺ φτάσαμε ἀργοπορημένοι.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ, στὴ μικρὴ ἀλλὰ πολὺ φροντισμένη σκηνοῦλα, μιὰ μαθήτρια μὲ ἐθνικὴ στολὴ ἀπήγγελλε ἕνα δημοτικὸ ποίημα. Μὲ θαυραλέα, σταθερὴ φωνή, ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ μᾶς ἐντυπωσίασε, μᾶς ἔλεγε τοὺς ἀγῶνες καὶ τὶς θυσίες τῶν γυναικῶν τοῦ '21.

Ἀκολουθοῦν καὶ τὰ ἄλλα παιδιὰ τοῦ σχολείου, ἄλλα μὲ σκέτς, ἄλλα μὲ ποιήματα καὶ ἄλλα μὲ διαλόγους. Ὅλα καλοδιαλεγμένα ἀπὸ τὴ δημοτικὴ μας ποίηση καὶ ἀφιερωμένα στὸ μεγάλο ξεσηκωμὸ τοῦ '21.

Τὸ θάρρος αὐτῶν τῶν παιδιῶν, ἡ ἀνεση καὶ ἡ λεβεντιὰ ποὺ εἰδειχναν πάνω στὴ σκηνή, μᾶς ἄφησε ὅλους κατάπληκτους. Καὶ τὴν κατάπληξη τὴ διαδέχτηκε ἡ συγκίνηση καὶ ἡ περηφάνεια.

Μὲ ζωντάνια καὶ πειστικότητα μᾶς ξανάφεραν στὸ νοῦ τὰ ἥρωικά κατορθώματα, τὶς νίκες καὶ τὶς θυσίες τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ '21.

Ἡ γιορτὴ κράτησε περίπου δυὸ ὥρες. Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν νοιώσαμε τὴν παραμικρὴ κούραση, ὅπως σὲ ἄλλες σχολικὲς γιορτές, μὲ σχοινοτενεῖς καὶ πομπώδεις λόγους. Ἐδῶ ἡ δασκάλα τοῦ χωριοῦ μας, ἡ κυρία Κυρίτση, κατόρθωσε νὰ μᾶς μιλήσει ὅσο μπορούσε πιὸ καλλίτερα μέσα ἀπὸ τὶς παιδικές φωνές τῶν μαθητῶν τῆς γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ '21. Αὐτὸ ὅμως πρέπει νὰ χρειάστηκε καὶ κόπους καὶ θέληση καὶ προσπάθειες. Ἡ σχολικὴ γιορτὴ ἦταν ἄρτια. Τὰ ποιήματα, οἱ διάλογοι, τὰ σκέτς διαλεγμένα μὲ εὐαισθησία καὶ γνώσεις.

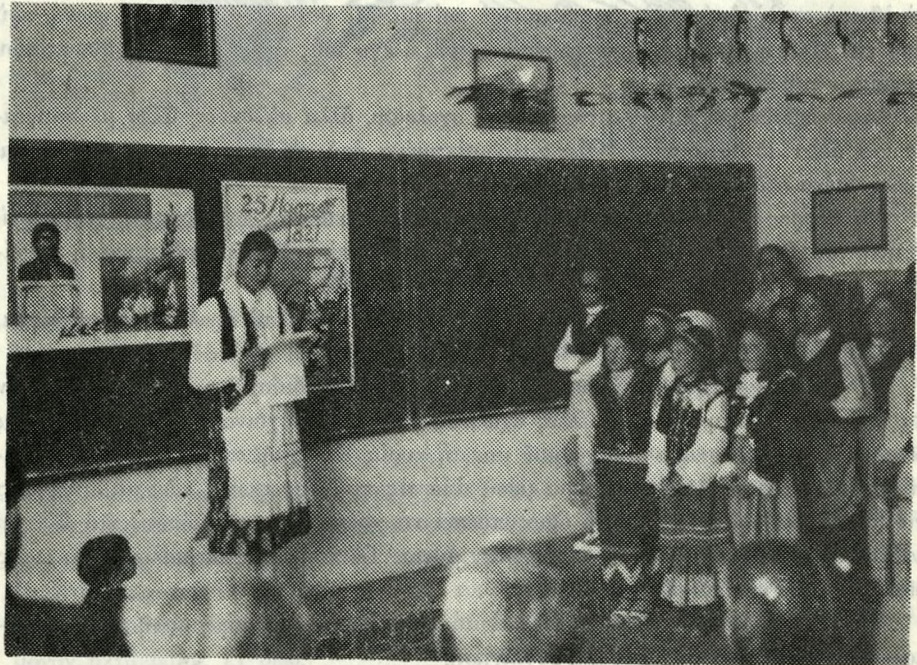
Καιρὸ, ἐγὼ τουλάχιστο, εἶχα νὰ δῶ μιὰ τόσο ὡραία σχολικὴ γιορτὴ ποὺ νὰ προκαλέσει σ' ὅλους μιὰ τόσο μεγάλῃ συγκίνηση.

Ἀξίζουν θεορὰ συγχαρητήρια καὶ στὴ δασκάλα καὶ στὰ παιδιά.

ΗΘΕΛΑ ΝΑΜΟΥΝ ΤΣΕΛΙΓΚΑΣ

“Ηθελα νά ’μουν τσέλιγκας, νά ’μουν κι ’ ένας σκουτέρης
νά πάω νά ζήσω στο μαντρί, στην ξηριά, στα δάσα,
νά ’χω κοπάδι πρόβατα, νά ’χω κοπάδι γίδια,
κι’ έναν σωρό μαντρόσκυλα, νά ’χω και βοσκοτόπια,
τò καλοκαίρι στα θουνά και τòn χειμò στους κάμπους.
Νά ’χω άπό πάλιουραν βορò και στρούγκα άπό ροδάμι,
νά ’χω και σέ ψηλήν κορφή καλύβα άπό ρουπάκια,
νά ’χω με τά βοσκοπούλα σέ κάθε σκάρο γλέντι,
νά ’χω φλογέρα νά λαλῶ ν’ άντιλαλουν οί κάμποι,
νά ’χω και κόρην ὄμορφη στεφανωτή μου νά ’χω,
νά μου βοηθήη στο σάλαγο, νά μου βοηθήη στα γρέκια,
κι’ ὄντας θα τά σταλίζουμε τά δειλινά στους ἴσκιους,
στῆς ρεματιᾶς τῆ χλωρασιά μαζί της νά πλαγιάζω,
νά με κοιμίζη με φιλιὰ στους δροσερούς της κόρφους.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Στιγμιότυπο άπό τὴν 25η Μαρτίου στο Χωριό.

Οι διακοπές των παιδιών

Καλοκαίρι σημαίνει διακοπές, ήλιος, θάλασσα, ταξίδια, κάποια δόση ελευθερίας. Πολλές φορές, όμως, οί γονείς, ξεκινώντας για την έξοχή, ξεχνούν πως οί διακοπές έχουν τελειώς διαφορετική έννοια για τούς ενήλικες απ' ό,τι έχουν για τά παιδιά. Τά μικρά έχουν δικαιώματα και συγκεκριμένες ανάγκες και χρειάζεται προσοχή ώστε πραγματικά ή έξοχή νά τά ωφελήσει. Πώς ακριβώς πρέπει νά περάσουν τά παιδιά τό καλοκαίρι; Και ποιά είναι τά προβλήματα πού συνηθέστερα αντιμετώπιζουν οί γονείς; Ειδικοί παιδίατροι τονίζουν τά σημεία πού χρειάζονται προσοχή.

Κατ' αρχήν δέν έχει καμιά ιδιαίτερη σημασία —εύτυχως— ό τόπος όπου τό παιδί θά περάσει τούς μήνες του καλοκαιριού. Στο παραθαλάσσιο χωριό ή στον "Όλυμπο, τά παιδιά άντέχουν τό ίδιο. Οί περισσότεροι παιδίατροι υποστηρίζουν ό,τι σύμφωνα μέ τίς τελευταίες έρευνες τά παιδιά ωφελούνται τόσο σέ μεγάλο ύψόμετρο όσο και δίπλα στη θάλασσα. "Ένα μόνο σημείο χρειάζεται προσοχή: νά είναι πραγματική έξοχή τό μέρος όπου θά περάσουν τά μικρά άγόρια και κορίτσια, τό καλοκαίρι τους. Κι όμως συχνά οί γονείς διαλέγουν ένα πολυσύχναστο θέρετρο, όπου κυκλοφορούν αυτοκίνητα και υπάρχουν ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι και καυσαέρια, όπως ακριβώς στην πόλη. Η κίνηση, ό θόρυβος, τά τζούκ μπόξ, δέν δημιουργούν άτμόσφαιρα ήρεμίας ούτε για τούς μεγάλους ούτε για τούς μικρούς.

Δέν έχει επίσης ιδιαίτερη σημασία νά πάνε τά παιδιά πρώτα στη θάλασσα και μετά στο βουνό. Τό σημαντικότερο είναι νά κάνουν διακοπές στα μέτρα τους. Δηλαδή σ' ένα περιβάλλον μέ όσο γίνεται πιό καθαρό άέρα, όπου τό παιδί θά μπορεί νά δει ό,τι δέν βλέπει στην πόλη, νά κάνει πράγματα πού συνήθως στην πόλη δέν έχει τή δυνατότητα νά κάνει. Αυτό είναι τό σημαντικό. Ν' απομακρυνθούν τά μικρά άγόρια και κορίτσια από τόν περιορισμένο χώρο του διαμερίσματος, όπου δέν έχουν τή δυνατότητα νά παίξουν. Στην έξοχή τά παιδιά πρέπει νά μπορούν νά κυκλοφορούν ελεύθερα στους δρόμους, νά παίξουν χωρίς περιορισμούς, κι ακόμη νά δουν από κοντά τίς κότες, τίς αγελάδες, τά διάφορα ζώα, πού όσα παιδιά ζούν στις πόλεις γνωρίζουν μόνο από τά βιβλία.

"Ένα άλλο πρόβλημα, πού συχνά απασχολεί τούς γονείς, είναι άν μπορούν ν' αφήνουν τό παιδί νά κυκλοφορεί στην άμμουδιά γυμνό. Σύμφωνα μέ τή γνώμη των παιδίατρων, δέν υπάρχουν άντενδείξεις ούτε από άποψη υγιεινής, ούτε από άποψη ψυχολογίας. Ειδικά για τά παιδιά των πέντε ή έξι χρόνων δέν υπάρχει κανένας λόγος νά δημιουργούμε πρόβλημα ούτε είναι ντροπή νά τ' αφήνουν οί γονείς νά κυκλοφορούν γυμνά. Οί παιδίατροι προχωρούν μάλιστα περισσότερο και τονίζουν πως είναι έτσι μία ευκαιρία νά εξοικειωθούν τά παιδιά μέ τό γυμνό και νά κατανοήσουν τίς διαφορές ανάμεσα στα δύο φύλα.

Βέβαια, γυμνό τό παιδί θά κυκλοφορεί στην άμμουδιά. Τίς υπόλοιπες ώρες πως είναι πιό σωστό νά ντύνεται; Οί ειδικοί συνιστούν ν' αφήνουν οί γονείς τά παιδιά νά διαλέγουν μόνα τους τό ντύσιμο πού τά βολεύει. "Αν ζεσταίνονται θά ντυθούν πιό έλαφρά, άν νιώθουν κρύο θά ζητήσουν κάτι πιό βαρύ. Δυστυχώς, όμως, αυτό δέν συμβαίνει ποτέ. Οί γονείς και ιδιαίτερα οί μητέρες, κυνηγούν διαρκώς τά παιδιά κάθε ηλικίας για νά φορέσουν μία μπλούζα, μία ζακέτα

καί γενικά κάτι περισσότερο απ' ό,τι πραγματικά χρειάζεται. Γενικά, έξ άλλου, τὸ ντυσιμο τῶν παιδιῶν στὴν έξοχὴ πρέπει νὰ εἶναι ἀπλό, πρακτικό.

Τοὺς γονεῖς ἀπασχολεῖ ἀκόμη μὲ ποιους θὰ κάνουν παρέα τὰ παιδιά τους. Ἄλλὰ προκειμένου γιὰ παιδιά ἡλικίας τριῶν ἢ πέντε ἢ ἔστω καὶ δέκα χρόνων, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχει πρόβλημα. Στὴν ἡλικία αὐτὴ τὰ παιδιά εἶναι ἀθῶα καὶ διαλέγουν τὶς παρέες τους χωρὶς καμιά πονηρὴ σκέψη. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ τοὺς ἀπαγορεύουν οἱ γονεῖς τὴν παρέα μὲ τοὺς μικροὺς τους φίλους, οὔτε νὰ ἐκνευρίζονται ὅταν τὰ παιχνίδια ποὺ διαλέγουν τὰ παιδιά δὲν τοὺς ἀρέσουν. Θὰ πρέπει νὰ τὰ ἀφήσουν ἐλεύθερα.

Πολλοὶ γονεῖς παραπονιῶνται, έξ άλλου, ὅτι οἱ διακοπὲς σημαίνουν πρόσθετα έξοδα, γιὰτὶ τὰ παιδιά ζητοῦν διαρκῶς νὰ τοὺς ἀγοράσουν παγωτά, γλυκὰ καὶ γενικά ὅ,τι θλέπουν στὰ περίπτερα καὶ στὰ καταστήματα. Πῶς μποροῦν ν' ἀντιδράσουν τὶς ὑπερκαταναλωτικὲς αὐτὲς τάσεις; Πρέπει νὰ ὑποχωροῦν γιὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὰ παιδιά ἢ χρειάζεται νὰ δείξουν κάποια αὐστηρότητα; Στὸ σημεῖο αὐτὸ μποροῦμε νὰ κάνουμε κάποια διάκριση. Ἄν τὰ παιδιά εἶναι παραχαϊδεμένα καὶ οἱ γονεῖς ἱκανοποιοῦν πάντα τὶς ἀπαιτήσεις τους, θὰ εἶναι βέβαια δύσκολο νὰ υἰοθετήσουν τῶρα διαφοροτικὴ στάση. Ὅμως πρέπει νὰ δοκιμάσουν νὰ ἐξηγήσουν. Καὶ τὸ πιὸ σωστὸ εἶναι νὰ τοὺς δίνουν ἕνα χαρτζηλίκι γιὰ ὀρισμένες μέρες, ποῦ θὰ μποροῦν νὰ ξεδέψουν μὲ μέτρο καὶ μὲ τὸ δικό τους τρόπο. Προκειμένου γιὰ μικρότερα παιδιά καλὸ εἶναι νὰ μὴν ὑποχωροῦν οἱ γονεῖς σὲ παράλογες ἀπαιτήσεις.

Ἐννοεῖται, φυσικά, ὅτι οἱ γονεῖς θὰ δείξουν σταθερότητα καὶ στὰ μεγαλύτερα παιδιά. Ἄν ξεδέψουν τὸ χαρτζηλίκι τους νωρίτερα ἄς μὴν τοὺς δώσουν ἄλλα χρήματα. Μόνο ἔτσι μποροῦν νὰ μάθουν τὴν ἀξία τῶν χρημάτων καὶ νὰ διαχειρίζονται τὸ ποσὸ ποὺ διαθέτουν. Κι ὅπως ὅποτε οἱ γονεῖς θὰ πρέπει νὰ ἀντιληφθοῦν ὅτι δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ξεπερνοῦν τὶς οικονομικὲς τους δυνατότητες, προκειμένου νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ἀπαιτήσεις τῶν παιδιῶν του. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ δὲν κάνουν τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ τὰ κακομαθαίνουν καὶ νὰ τὰ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν πραγματικότητα.

Μιλῆσαμε προηγουμένως γιὰ τὰ παιχνίδια τῶν παιδιῶν. Στὴν έξοχὴ τὰ παιχνίδια εἶναι διαφοροτικὰ ἀπ' ὅ,τι στὴν πόλη. Τί κίνδυνοι δημιουργοῦνται καὶ πῶς ν' ἀντιδράσουν οἱ γονεῖς; Ἐφόσον τὸ παιχνίδι εἶναι ἐπικίνδυνο θὰ πρέπει νὰ τὸ ἀπαγορεύσουν στὸ παιδί τόσο στὴν πόλη ὅσο καὶ στὴν έξοχὴ. Βέβαια, στὴν έξοχὴ οἱ δυνατότητες νὰ πέσει ἢ νὰ χτυπήσει πολλαπλασιαζοῦνται ἀκόμη κι ἂν οἱ γονεῖς προσέχουν πολὺ. Ἐκεῖνο ποὺ χρειάζεται εἶναι νὰ ξεχωρίζουν τὸν πραγματικὸ κίνδυνο. Καθὼς παίζει τὸ παιδί εἶναι φυσικὸ νὰ ἰδρώσει. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι θὰ πρέπει νὰ τὸ ἐμποδίσουμε νὰ τρέξει, γιὰ νὰ μὴν ἰδρώσει. Ἀντίθετα, οἱ γονεῖς θὰ πρέπει νὰ τὸ ἐμποδίσουν νὰ παίξει μπάλα στὸν κεντρικὸ δρόμο, ὅπου κινδυνεύει ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα. Εἶναι τελικὰ θέμα ἐκτιμῆσεως.

Ἐνα ἀκόμη βασικὸ θέμα εἶναι ἐκεῖνο τῆς διατροφῆς. Τὸ πιὸ σωστὸ, συμβουλεύουν οἱ παιδίατροι, εἶναι νὰ τρώει τὸ παιδί ὅσο θέλει. Θέλει νὰ φάει πέντε φορὲς τὴν ἡμέρα; Κανένα πρόβλημα. Μόνο ποῦ θὰ πρέπει νὰ τρώει σὲ καθορισμένες πάντοτε τὶς ἴδιες ὥρες. Θέλει νὰ τρώει τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα; Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἀντιδράσουν οἱ γονεῖς, ἐφόσον πάλι τηροῦνται τὰ ὥραρια. Ἄκόμη κι ἂν τὸ παιδί εἶναι λιγόφαγο καὶ τρώει μόνο μιά φορά τὴν ἡμέρα, οἱ γονεῖς δὲν πρέπει νὰ ἀνησυχήσουν.

Ἐξ άλλου, τὰ παιδιά καλὸ εἶναι νὰ τρῶνε ὅ,τι καὶ οἱ ἐνήλικες. Ἡ διατροφή τους νὰ περιλαμβάνει τροφὲς πλούσιες σὲ πρωτεΐνες (γάλα, αὐγά, κρέας, ψάρι) βιταμίνες καὶ ἀνόργανα ἄλατα (λαχανικά καὶ φρούτα) ἐλάχιστα λίπη καὶ ὑδατάνθρακες. Γι' αὐτὸ οἱ γονεῖς εἶναι προτιμότερο νὰ ἐπιμένουν νὰ φάει

τὸ παιδί τὸ μπιφτέκι ἢ τὸ ψάρι, σαλάτα καὶ φρούτα κι ἄς μὴν δοκιμάσει καθόλου τὰ ζυμαρικά καὶ τὶς σοῦπες.

Στὸ θέμα τῆς διατροφῆς τῶν παιδιῶν ὑπάρχει ὁμῶς ἕνα ἄλλο πρόβλημα: τὰ διάφορα παγωτά, τσίπς ἢ οἱ ξηροὶ καρποὶ ποὺ θέλουν νὰ τρῶνε τὰ παιδιά ἀνάμεσα στὰ γεύματα δὲν κόβουν τὴν ὄρεξή τους; Οἱ γονεῖς ἄς φροντίσουν νὰ δίνουν οἱ ἴδιοι τὸ καλὸ παράδειγμα. Ἄν ἐκεῖνοι τρῶνε παγωτά καὶ πίνουν διάφορα ποτὰ εἶναι φυσικὸ νὰ τὰ ἀπαιτήσῃ καὶ τὸ παιδί. Κι ὅπωςδήποτε δὲν τοῦ κάνουν καλὸ ἀφοῦ δὲν προσφέρουν θρεπτικὰ συστατικά καὶ ἐπὶ πλέον τοῦ κόβουν τὴν ὄρεξη. Πάντως τὰ παγωτά ἂν δὲν τρώγονται πρὶν ἀπὸ τὸ γεῦμα ἀποτελοῦν μιὰ θαυμάσια καὶ πλήρη τροφή.

Ἄν πάλι τὸ παιδί ἀρνηθεῖ νὰ φάει στὸ τραπέζι τὸ μεσημέρι οἱ γονεῖς θὰ πρέπει νὰ δείξουν σταθερότητα καὶ νὰ μὴν τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ φάει τίποτα μέχρι τὸ ἐπόμενο γεῦμα. Μόνο ἔτσι θὰ συνειδητοποιήσῃ ὅτι πρέπει νὰ σέβεται τὶς ὥρες τοῦ φαγητοῦ.

Στὶς διακοπὲς τὰ παιδιά δὲν δείχνουν καμιὰ διάθεση γιὰ ὕπνο. Κι ἐδῶ ἰσχύουν οἱ ἴδιοι κανόνες, ποὺ ἀναφέραμε, προκειμένου γιὰ τὸ φαγητό. Τὸ παιδί πρέπει νὰ ἔχει τὴν ἐλευθερία νὰ κοιμᾶται ὅσο θέλει. Ἄν π.χ. μετὰ τὸ μεσημεριανὸ γεῦμα δὲν θέλει νὰ κοιμηθεῖ ἀλλὰ προτιμᾷ νὰ παίξει, πρέπει οἱ γονεῖς νὰ τοῦ τὸ ἐπιτρέψουν. Καὶ τὸ βράδυ δὲν εἶναι σκόπιμο νὰ τὸ στείλουν στὸ κρεβάτι ἀπὸ τὶς ὀχτῶ, γιατί, ἰδίως, τὶς πρώτες μέρες τῶν διακοπῶν, ζώντας σὲ ἕνα καινούργιο περιβάλλον, βρίσκεται σὲ ὑπερένταση. Γιὰ νὰ τὸ πείσουν νὰ κοιμηθεῖ θὰ πρέπει νὰ δημιουργήσουν γύρω του ἀτμόσφαιρα ἡρεμίας, νὰ τὸ πείσουν ὅτι θὰ μείνουν κοντά του καὶ δὲν θὰ τὸ ἐγκαταλείψουν μόνο του γιὰ νὰ διασκεδάσουν. Καὶ τὶς πρώτες τουλάχιστον μέρες εἶναι ἀπαραίτητο νὰ τὸ κάνουν. Μετά, ὅταν τὸ παιδί ἔχει προσαρμοστῆ, μποροῦν νὰ ἐπιτρέψουν στὸν ἑαυτὸ τους περισσότερες ἐλευθερίες.

Μιὰ τελευταία συμβουλή: οἱ γονεῖς μὲ κανένα τρόπο δὲν πρέπει νὰ ἐπιβάλλουν στὰ παιδιά νὰ μελετοῦν στὴ διάρκεια τῶν διακοπῶν. Χρειαζόμαστε κι ἐκεῖνα ξεκούραση ὕστερα ἀπὸ ἕνα ὀλόκληρο χρόνο σκληρῆς δουλειᾶς, ὅπως ἀκριβῶς καὶ οἱ μεγάλοι.

Τὰ παιδιά, στὶς διακοπὲς, χαίρονται μὲ ξενοιασιά τὴν ἐλεύθερη φύση τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ.

Ἡ καλοκαιρινή μας διατροφή

Οἱ διαιτολόγοι υποστηρίζουν ὅτι τὸ τὸ καλοκαίρι πρέπει νὰ τρῶμε τουλάχιστον κατὰ ἓνα δέκα λιγότερο ἀπὸ τὸ χειμῶνα. Γιατὶ ὁ ὀργανισμὸς μας δαπανᾷ λιγότερες θερμίδες, ἀφοῦ ἡ ἐξωτερικὴ θερμοκρασία εἶναι ψηλὴ. Ἔτσι πρέπει νὰ περιορίσουμε τὴν ποσότητα τοῦ φαγητοῦ, ἂν δὲν θέλουμε νὰ πάρουμε περιττὰ κιλά, κι ἂν θέλουμε νὰ νιώθουμε εὐχάριστα.

Ἄλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ τρῶμε λιγότερο. Πρέπει ἐπίσης νὰ προσέχουμε τὸ εἶδος τῶν φαγητῶν ποὺ τρῶμε. Τὰ μαγειρεμένα μὲ βούτυρο καὶ γενικὰ λιπαρὲς οὐσίες φαγητά, τὰ ζυμαρικά, τὰ ἀλλαντικά, τὰ παχειὰ τυριά, τὰ γλυκά, τὸ ψωμί, τὰ πικάντικα πιάτα, τὰ βαριά οἰνοπνευματώδη ποτὰ εἶναι τελείως ἀκατάλληλα γιὰ τὸ καλοκαίρι γιατί κουράζουν τὸ πεπτικὸ σύστημα, ἀναγκάζοντας τὸ στομάχι νὰ δουλέψει πιὸ ἐντατικά. Ἔτσι προκαλεῖται αἰσθημα δυσφορίας, ὑπερβολικὴ ἐφίδρωση καὶ γενικὰ ζεσταινόμεστε ἀκόμη περισσότερο. Εἰδικὰ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ ἀκόμη κι ἂν εἶναι παγωμένα μᾶς χαρίζουν προσωρινὰ λίγη δροσιά, τελικὰ μᾶς ζεσταίνουν γιατί προσφέρουν πολλὲς ἐπὶ πλέον θερμίδες. Μιὰ ἄλλη συμβουλὴ τῶν ειδικῶν: Ἐπειδὴ μὲ τίς μεγάλες ζέστες, οἱ ἐκκρίσεις τοῦ στομάχου, ποὺ ρυθμίζουν τὴν πέψη παρουσιάζονται μειωμένες καὶ διαλύονται μὲ τίς ὑπερβολικὲς ποσότητες ὑγρῶν ποὺ ἀναγκαστικά πίνουμε τὸ καλοκαίρι, χρειάζεται προσοχή. Εἶναι προτιμότερο νὰ μὴ καταναλώνουμε ὑγρά στὴ διάρκεια τοῦ φαγητοῦ ἀλλὰ νὰ φροντίσουμε νὰ ξεδιψᾶμε πίνοντας ὅσο νερὸ θέλουμε ἀνάμεσα στὰ γεύματα.

Ἄν ὅμως ἀπαγορεύονται τὰ ἀλλαντικά, τὰ τηγανιτὰ καὶ γενικὰ τὰ βαριά φαγητά, τὰ πολύπλοκα μαγειρεμένα, σὲ τί θὰ πρέπει νὰ στηρίζουμε τὴν καλοκαιρινή μας διατροφή;

Τὸ κρέας, τὸ ψάρι, τὰ αὐγά : Εἶναι ἀπαραίτητα γιατί μᾶς προσφέρουν τίς πολυτίμες πρωτεΐνες. Ἄλλὰ θὰ προτιμήσουμε τὰ ἄπαχα κρέατα καὶ ψάρια, ἀποκλείοντας τὰ λιπαρὰ ὅπως λ.χ. τὸ χοιρινὸ κρέας ἢ ἀπὸ τὰ ψάρια τὴν παλαμίδα καὶ τὸ χέλι. Ψημένα στὴ σχάρα καὶ βραστά εἶναι πάντως πιὸ ἐλαφρὰ καὶ εὐπεπτα, παρὰ τηγανιτὰ. Δυὸ αὐγά ἀντικαθιστοῦν, ἐξ ἄλλου, τὸ κρέας ἢ τὸ ψάρι.

Τὰ χορταρικά : Εἶναι ἰδιαίτερα χρήσιμα στὴν καλοκαιρινὴ διατροφή, γιατί προσφέρουν βιταμίνες καὶ μεταλλικὰ ἅλατα. Γιὰ νὰ μὴν καταστρέφονται ὅμως οἱ βιταμίνες εἶναι προτιμότερο νὰ τὰ θράζουμε σὲ χύτρα ἀτμοῦ. Ἡ σὲ κατσαρόλα μὲ μικρὴ ποσότητα βραστοῦ νεροῦ, σὲ δυνατὴ φωτιά. Δὲν πρέπει ἀκόμη νὰ ἀφήνουμε τὰ χορταρικά μέσα στὸ κρῦο νερό, τὴν ὥρα ποὺ τὰ πλένουμε γιατί καταστρέφονται οἱ ὑδροδιαλυτικὲς βιταμίνες. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ χορταρικά θαυμάσια εἶναι θέβαια καὶ τὰ ὦμα λαχανικά. Μὲ λίγο λάδι καὶ ἄφθονο λεμόνι συμπληρώνουν τὸ γεῦμα.

Τὰ φρούτα : Τὸ καλοκαίρι μᾶς προσφέρει πολλὰ καὶ διαφορετικὰ φρούτα, ποὺ πρέπει νὰ κατέχουν μιὰ ξεχωριστὴ θέση στὴ διατροφή μας. Γιατὶ περιέχουν πολλὰ συστατικά ποὺ εἶναι ἀπαραίτητα στὸν ὀργανισμό καὶ κυρίως τίς βιταμίνες. Τώρα ἔχουμε ἰδιαίτερη ἀνάγκη ἀπὸ βιταμίνες γιατί ἡ ὑπερβολικὴ ζέστη προκαλεῖ κούραση, ἀδυναμία, ὑπνηλία. Γιὰ νὰ τὴν καταπολεμήσουμε χρειάζομαστε βιταμίνες καὶ κυρίως τὴ βιταμίνη C καὶ Β. Ἄλλὰ ἡ μεγαλύτερη ποσότητα βιταμινῶν θρῖσκεται, ὅπως εἶναι γνωστὸ, στὸ φλοιό. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς πολλοὶ διαιτολόγοι συνητοῦν νὰ τρῶμε τὰ φρούτα μὲ τὴ φλούδα τους. Φυσικά, μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι εἶναι καλὰ πλυμένα.

Τὰ παγωτά: Δέν αποτελοῦν κυρίως φαγητό, ἀλλὰ τῶρα τὸ καλοκαίρι, τρῶνται ἀπὸ ὄλους, μεγάλους καὶ μικροὺς. Τὰ παγωτά ἐπειδὴ περιέχουν ζάχαρη καὶ κρέμα γάλακτος (σαντιγύ) προσφέρουν πολλὲς θερμίδες καὶ παχαίνουν. Ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὰ ὑλικά ποὺ τὰ συνθέτουν (γάλα, αὐγά, ζάχαρη, χυμοὶ φρούτων) προσφέρουν στὸν ὄργανισμό πρωτεΐνες, ἀνόργανα ἄλατα καὶ βιταμίνες, τὰ παγωτά αποτελοῦν τελικὰ θαυμάσια τροφή. Πολλοὶ διαιτολόγοι συνιστοῦν μάλιστα ἓνα παγωτό γιὰ τὴν περίπτωση ποὺ ἡ ζέστη μᾶς κόβει τὴν ὄρεξη. Καὶ κρίνουν πὼς εἶναι ιδιαίτερα ὠφέλιμα γιὰ τὰ παιδιά. Φυσικὰ μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι εἶναι ἀγνά.

Τὰ διάφορα ποτά: Τὸ καλοκαίρι ἰδρώνουμε καὶ ὁ ὄργανισμὸς μας προσπαθεῖ ν' ἀντιδράσει στὴν ἀπώλεια ὑγρῶν. "Ἐτσι διψᾶμε συνεχῶς. "Ἄν ὅμως ἱκανοποιοῦμε πάντοτε τὴν ἀνάγκη τῆς δίψας, ποὺ μᾶς βασανίζει μὲ τὴ ζέστη, τελικὰ θὰ προσφέρουμε στὸν ὄργανισμό μας πολὺ μεγαλύτερες ποσότητες νεροῦ, ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ πραγματικὰ ἔχει ἀνάγκη. Θὰ πρέπει νὰ ἔχουμε ὑπόψη μας βασικὰ ὅτι θάζουμε νερὸ στὸν ὄργανισμό μας ὄχι μόνο μὲ τὰ ὑγρά, ἀλλὰ καὶ μὲ τὶς τροφές. Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι τὰ φρούτα καὶ πολλὰ λαχανικὰ περιέχουν ἕως 80 ἢ καὶ 90ο νερό. Πάντως ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ ξεδιψάσουμε εἶναι τὸ νερό. Ἐπίσης οἱ χυμοὶ φρούτων καὶ τὰ ἀεριούχα ποτά, ποὺ διεγείρουν τὴν ἔκκριση τῶν γαστρικῶν ὑγρῶν εἶναι πολὺ εὐεργετικά ἐναντίον τῆς δίψας. "Ὅσοι, ὅμως, ὑποφέρουν ἀπὸ ἀεροφαγία καὶ φουσκώματα θὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγουν τὰ ἀεριούχα ποτά, γιατί ἐπιδεινώνουν τὴν κατάσταση. Κατάλληλο ἐπίσης γιὰ νὰ καταπολεμήσουμε τὴ δίψα εἶναι καὶ τὸ παγωμένο τσάι.

Τί πρέπει νὰ προσέχουμε: "Ὅχι μόνο τὸ καλοκαίρι ἀλλὰ καὶ γενικὰ σὲ κάθε ἐποχὴ, θὰ πρέπει νὰ προσέχουμε ὥστε νὰ ἐφαρμόζουμε τοὺς κανόνες τῆς σωστῆς ὑγιεινῆς διατροφῆς. Τί πρέπει νὰ κάνουμε:

- Νὰ μὴν τρῶμε ποτὲ μεγάλες ποσότητες φαγητῶν. "Ὅταν ἱκανοποιήσουμε τὸ αἶσθημα τῆς πείνας, θὰ πρέπει νὰ σταματήσουμε.

- Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ μασᾶμε πάντοτε τὴν τροφή μας καλά. Εἶναι γνωστὸ πὼς τὸ στομάχι δὲν ἔχει δόντια.

- Νὰ μὴν τρῶμε ποτὲ ὅταν νιώθουμε ἀδιάθετοι, ὅταν ἔχουμε πυρετό, ὅταν εἴμαστε ἐκνευρισμένοι, κουρασμένοι ἢ στενοχωρημένοι. Εἶναι προτιμότερο νὰ περιμένουμε, ὥσπου νὰ ἡρεμήσουμε, γιατί διαφορετικὰ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἡ δυσπεψία καὶ ἡ δυσφορία.

- Νὰ μὴν ρίχνουμε στὶς σαλάτες μεγάλη ποσότητα λαδιοῦ. Λίγο λάδι 1 - 2 κουταλάκια τοῦ γλυκοῦ εἶναι ἀρκετό. Ἰδιαίτερα καὶ οἱ σαλάτες γίνονται δύσπεπτες.

- Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ γεύματος πρέπει νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ ὠμές φυσικὲς τροφές.

- Τέλος, θὰ πρέπει νὰ ἀποφεύγουμε νὰ διατηροῦμε στὸ ψυγεῖο, τὰ διάφορα μαγειρεμένα φαγητά, γιατί ἰδίως τῶρα τὸ καλοκαίρι, ἀκόμη καὶ στὸ ψυγεῖο παθαίνουν διάφορες ἀλλοιώσεις.

απο τη σκοπια της αδελφοτητας:

Προβλήματα, Δράση, Σχόλια

Η Γεν. Συνέλευση της 'Αδελφότητας

Στις 28 Μαρτίου έγινε η έτήσια Τακτική Γενική Συνέλευση της 'Αδελφότητας. Πρόεδρος της Συνελεύσεως ήταν ο κ. Χρ. Θάνος και Γραμματέας ο κ. Ν. Βίγλας. Στη Συνέλευση παρέστησαν 31 μέλη ενώ άλλα 57 εκπροσωπήθηκαν και ψήφισαν με έξουσιοδότηση.

Τά κύρια θέματα που άπασχόλησαν την Συνέλευση ήταν: 1) 'Ο έρwanος για την έπισκευή της Μεταμορφώσεως (θα συνεχισθεί για να ολοκληρωθεί τὸ έργο).

2) 'Η προώθηση της ανέγερσης τῶν σχεδιασθέντων για φέτος μνημείων, τόσο για τούς έκτελεσθέντες στην Κατοχή, όσο και για τὰ θύματα της κατολίσθησης. (Μέχρι τώρα για τὸ πρώτο μνημείο μαζεύτηκαν 50 χιλ. δρχ. περίπου).

3) Τὸ στρώσιμο δρόμου, τηλεφωνα καὶ στὸ παλιὸ χωριό, πύκνωση δρομολογίων λεωφορείων, ενίσχυση τοῦ Σχολείου, συνεργασία με τὴν Κοινότητα για τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπιση θεμάτων, ὅπως τὰ μνημεία, πλατεία χωριοῦ, δρόμος Παναϊῆς, επέκταση τοῦ Σχεδίου για διανομὴ νέων οικόπεδων κ.ά.

4) 'Ιδρυση οἰκοδομικοῦ συνεταιρισμοῦ ἀπ' αὐτοὺς που εἶχαν σπίτια καὶ χωράφια στὸ μέρος που κατολίσθησε. ("Έγινε δεκτὸ ὅτι ἡ 'Αδελφότητα δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα στὸ θέμα αὐτὸ καὶ μόνοι τους, ὅσοι ἐνδιαφέρονται νὰ φροντίσουν).

5) Τονίστηκε ἡ ἀνάγκη τροποποίησης τοῦ Καταστατικοῦ σύμφωνα με τὶς νέες ἀνάγκες της 'Αδελφότητας καὶ τὴν μέχρι τώρα ἀποκτηθεῖσα ἐμπειρία. Για τὸ θέμα αὐτὸ θὰ γίνῃ ἐιδικὴ Τροποποιητικὴ Συνέλευση στὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ προσέλθουν ὅλα τὰ μέλη.

Μετὰ τὴν ἔκθεση τῶν πεπραγμένων καὶ τὴ λογοδοσία τοῦ ἀπελθόντος Διοικητικοῦ Συμβουλίου καθὼς καὶ τὴν 'Εκ-

θεση τῆς 'Εξελεγκτικῆς 'Επιτροπῆς που ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὴ Συνέλευση μίλησαν για τὰ παραπάνω θέματα οἱ κ.κ. Χρ. Θάνος, Πρόεδρος τῆς Συνέλευσης, Γ. Δημόπουλος, Πρόεδρος τοῦ ἀπελθόντος Δ.Σ., Κλ. Κουτσούκης, Ν. Βίγλας, Γ. Χονδρός, Π. Λιάπης, Δ. Πέτσικας, Δ. Οὐτουντζῆς, Α. Φλέγγας κ.ά.

Κατόπιν ἔγινε ψηφοφορία για τὴν ἀνάδειξη τοῦ νέου Δ.Σ., τὸ ὁποῖο συγκροτήθηκε σὲ σῶμα ἀπὸ τούς Πρόεδρο Κλ. Κουτσούκη, 'Αντιπρόεδρο 'Αθ. Ι. Κεράνη, Γραμματέα Γ. Δημόπουλο, Ταμία Νικ. Βίγλα, Σύμβουλο Παντ. Λιάπη.

Σχολικὴ γιορτὴ - Βράδευση μαθητῶν

Στις 13 'Ιουνίου στὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ ἔγινε ὡραία γιορτὴ ἀπὸ τούς μαθητὲς τοῦ Σχολείου για τὴ λήξη τῆς σχολικῆς χρονιάς. Στὴ γιορτὴ αὐτὴ που ἦταν ἄψογα ὀργανωμένη ἀπὸ τὴ Δ)ντρια τοῦ Σχολείου κυρία Ε. Εὐοὶ γονεῖς τῶν μαθητῶν, μέλη τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, πολλοὶ συγχωριανοί, καθὼς ἐπίσης καὶ φίλοι τοῦ χωριοῦ. 'Η γιορτὴ ἔκλεισε με σύντομη ὁμιλία τῆς Δ)ντριας τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς 'Αδελφότητας.

'Εκ μέρους τῆς 'Αδελφότητας δόθηκαν τὰ καθιερωμένα βραβεῖα στοὺς ἀριστεύσαντες ἀποφοίτους καὶ μοιράστηκαν διάφορα παιγνίδια καὶ γλυκὰ σ' ὅλα τὰ παιδιά.

Σὲ εὐχαριστήρια ἐπιστολὴ τῆς 'Αδελφότητας πρὸς τὴ Διευθύντρια τοῦ Σχολείου για τὴν ὡραία γιορτὴ, ἀναφέρεται:

«Μέσα στὸν ὁμορφο ἑλληνοπρεπῆ στολισμὸ τῆς αἴθουσας, καμαρώνοντας τόσο ἐμεῖς ὅσο καὶ οἱ γονεῖς τὰ παιδιά τους, ξαναζήσαμε τὶς ὁμορφες σχολικὲς γιορτὲς τῶν παιδικῶν μας χρόνων που δυστυχῶς ἐλάχιστα σχολεῖα σήμερα μπαίνουν στὸν κόπο νὰ ὀργανώσουν».

‘Ακολουθεί απόσπασμα από συγκινητική όμιλία τῆς μαθήτριας τῆς ΣΤ΄ Τάξης Κ. Γιολδάση).

Σεβαστή μου δασκάλα,

‘Αγαπητοί μου συμμαθητές,

Σᾶς μιλάω ἀπὸ μέρους τῶν συμμαθητῶν μου τῆς ΣΤ΄ τάξης τοῦ σχολείου μας καὶ σᾶς ἐκφράζω τὰ συναισθήματα ὁλοῦν μας. “Υστερ” ἀπὸ 6 χρόνια χαρούμενης ζωῆς πὺ περάσαμε κοντὰ σὲ καλοῦς κι ἀξιους παιδαγωγούς με δυναμωμένα τῶρο τὰ φτερά μας ἔτοιμαζόμαστε νὰ πετάξουμε σ’ ἄλλη φωλιά. . .

‘Αγαπημένη μας δασκάλα,

Σᾶς εὐχαριστοῦμε θερμὰ καὶ σᾶς εὐγνωμονοῦμε γιὰ τοὺς κόπους καὶ τὶς θυσίες πὺ καταβάλλατε ὄλο αὐτὸ τὸν καιρὸ γιὰ τὴν μὸρφωσή μας καὶ γενικὰ γιὰ νὰ μᾶς ἐξοπλίσετε με τὰ ἐφόδια πὺ χρειαζόμαστε ν’ ἀντιμετωπίσουμε ἀπὸ ‘δῶ καὶ πέρα τῆ ζωῆ μας. ‘Εσεῖς κι οἱ προηγούμενοι δασκάλοι μας βάλατε τὰ θεμέλια καὶ κτίσατε τὸν α’ ὄροφο στὸ οἰκοδόμημα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ μυαλοῦ μας. . .

Λίγες στιγμὲς ἀκόμα καὶ θὰ πετάξουμε μακριὰ. Μὰ δὲν θὰ ξεχάσουμε πὺς φεύγοντας ἀπὸ δῶ μπαῖνουμε σ’ ἄλλο σχολεῖο πὺ λέγεται κοινωνία. Σᾶς ὑποσχόμαστε ὄλη τὴν καλὴ διαγωγή πὺ δείξαμε ἐδῶ θὰ τῆ δείξουμε κι ἐκεῖ. Θὰ φροντίσουμε ὄπως μᾶς λέγατε νὰ εἴμαστε μαθητὲς καὶ δάσκαλοι μαζί. Νὰ μαθαῖνουμε ἀλλὰ νὰ διδάσκουμε με τὰ ἔργα μας στοὺς ἄλλους. Νάχουμε πίστη στὸ Θεὸ κι ἀγάπη στὴν Πατρίδα. . .

‘Αγαπητοί μας συμμαθητές,

Σᾶς ζηλεύουμε πὺ θὰ συνεχίσετε γιὰ κάμποσο καιρὸ ἀκόμα τὴν παραμονὴ σας στὴ ζεστή, τῆ στοργικὴ φωλιά τοῦ σχολείου μας. Λυπούμαστε πὺ σᾶς ἀποχωρίζομαστε. . .

Τῶρα θὰ περιμένετε νὰ σᾶς ἀποχαιρετίσουμε. “Ὀχι. ‘Εμεῖς δὲ χωρίζομαστε ἀπ’ τὸ σχολεῖο γιὰτὶ εἴμαστε παιδιὰ του. ‘Απὸ κείνο πὺ ἀποχωρίζομαστε καὶ κείνο πὺ θ’ ἀποχαιρετίσουμε τῶρα εἶναι ἡ παιδικὴ μας ζωὴ. Τὸ βλαστάρὶ σάν λέει ἀντίο τὸ λέει γιὰτὶ θ’ ἀλλάξει, θὰ γίνεῖ κλαδὶ πελώριο. Τὸ λουλουδὶ ἀποχαιρετᾷ τὰ κάλλη του νὰ γίνεῖ γλυκὸς καρπός. ‘Η δροσιά τῆς αὐγῆς φεύγει γιὰ νὰ ῥθει ἡ ζέστα τῆς ζωογόνας μέρας. Καὶ μεῖς, φεύγουμε τῶρα γιὰ νὰ γίνουμε ὄριμοι καὶ κοινωνικοὶ ἔργατες πὺ θὰ δοξάσουμε τὴ γενιά μας. “Ὀμως οὔτε στιγμὴ δὲ θὰ ξεχάσουμε τὰ διδάγματα τοῦ σχολείου μας.

Στιγμιότυπο ἀπ’ τὴν ὠραία ἐκδήλωση.

Ἡ Ἐθνικὴ Ἀντίσταση 1941 - 44

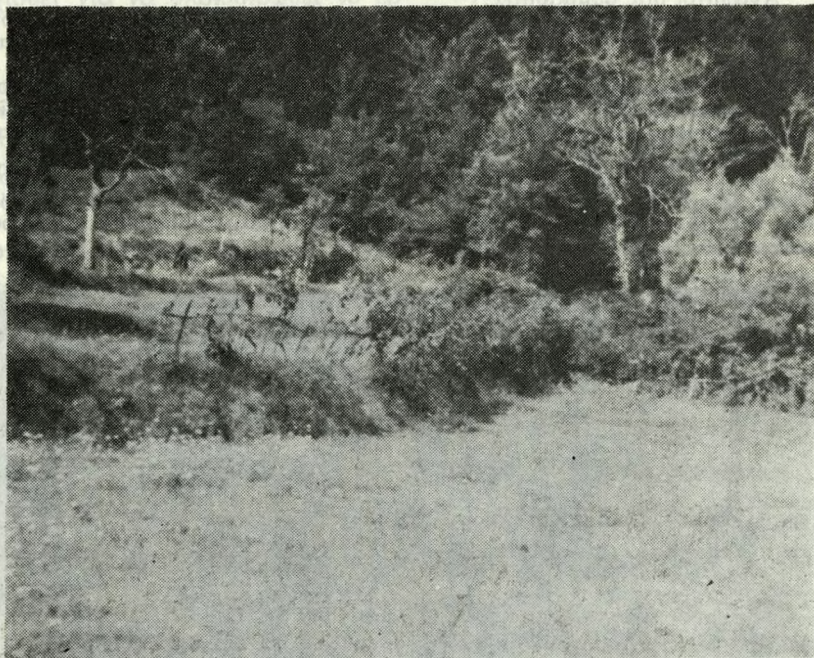
Ἀρκετοὶ συγχωριανοὶ μας εἶχαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ λόφο Φινόπουλου στὴν Ἀθήνα, ὅπου ὀργανώθηκε τὸ Φεστιβάλ τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης (17 - 27 Ἰουνίου).

Τὸ ὄνομα τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ, ἐκτός ἀπ' τὰ τραγούδια φιγουράριζε καὶ σὲ ἀρκετὰ ἀντιστασιακὰ βιβλία, ἐνῶ εἰκόνες καὶ παιδιὰ τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ στὴν κατοχὴ διακρίνονταν σὲ μεγάλων διαστάσεων φωτογραφίες τῆς κατοχῆς, ποὺ εἶχαν ἀναρτηθεῖ σὲ διάφορα σημεῖα.

Ἡ ἀντίσταση τοῦ Μικροῦ Χωριοῦ

Θυμίζουμε πάλι ὅτι τὸ ἐπόμενο τεῦχος τῶν «Μ.Γ.» θὰ εἶναι ἀφιερωμένο στὸ ἡρωϊκὸ Μικρὸ Χωριὸ τοῦ 1941 - 44, μὲ τὴ συμπλήρωση ἄλλωστε καὶ 40 χρόνων ἀπὸ τὴν ἀποφράδα μέρα τῆς καταστροφῆς τοῦ ἀπὸ τοὺς Ἴταλοὺς.

Οἱ συνεργασίες μποροῦν νὰ σταλοῦν στὸ περιοδικὸ ἢ νὰ δοθοῦν σὲ ὅποιοδήποτε μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Οἱ συνεργασίες αὐτὲς θὰ εἶναι μιὰ προσφορά στὴν ἱστορία τοῦ χωριοῦ μας καὶ στὶς νεώτερες γενιές ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ποὺ ἔζησαν, ἔδρασαν καὶ πολλὰ ὑπέφεραν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Οἱ μεγαλύτεροι λοιπὸν ἔχουν τὸν λόγο.

Ἐδῶ στήθηκαν ἀπ' τοὺς Ἴταλοὺς γιὰ ἐκτέλεση οἱ 11 πατριῶτες στίς 24.12.1942. (Λόγγοβες)

Ἡμερολόγιο τοῦ 1983

Τὸ Δ.Σ. τῆς Ἀδελφότητος ἔλαβε ἐπίσης τὴν ἀπόφαση νὰ κυκλοφορήσει μεγάλο ἡμερολόγιο τοῖχου γιὰ τὸ 1983, μὲ φωτογραφίες ἀπὸ τὸ χωριὸ μας. Οἱ

εἰσπράξεις ἀπὸ τὴν πώλησή του θὰ διατεθοῦν γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ ἐράνου. Ἀναμένεται ὅτι ὅλοι οἱ Μικροχωρίτες θὰ σπεύσουν νὰ ἀγοράσουν οἱ ἴδιοι πολλὰ τεμάχια γιὰ νὰ δωρήσουν καὶ σὲ φίλους τους. Μποροῦν ἀπὸ τώρα νὰ τηλεφω-

νοῦν στὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. γιὰ προεργρα-
φή, δεδομένου ὅτι θὰ κυκλοφορήσει πε-
ριορισμένος ἀριθμός.

Ἐκδήλωση τὸ Φθινόπωρο

Ἡ Ἀδελφότητα στὴν προσπάθειά της
νὰ βοηθήσει τὴ συγκέντρωση χρημάτων
γιὰ τὸν ἔρανο τοῦ Ἱ. Ν. τῆς Μεταμόρ-
φωσης σχεδιάζει μιὰ ἐκδήλωση τὸ φθι-
νόπωρο (θὰ ὑπάρξουν νεώτερες ἀνακοι-
νώσεις), στὴν ὁποία θὰ πρέπει οἱ Μι-
κροχωρίτες ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀπουσιά-
σουν, ἀλλὰ νὰ φέρουν κι ἄλλους γιὰ νὰ
ἐνισχυθεῖ ἔτσι ἡ ὑπόθεσι τοῦ ἔρανου.

Στρῴσιμο δρόμου

Πληροφοροῦμαστε ὅτι δημοπρατήθη-
κε τὸ ἔργο τοῦ δρόμου μεταξύ νέου καὶ
παλαιοῦ οἰκισμοῦ. Τὸ ποσὸ πού ἐγκρί-
θηκε γιὰ τὴ δαπάνη κατασκευῆς ἀπὸ
τὴ Νομαρχία Εὐρυτανίας ἀνέρχεται σὲ
2 ἑκατομ. δρχ. Ἀνάδοχος τοῦ ἔργου ἀ-
ναδείχτηκε ὁ ἐργολάβος κ. Λάμπας.

Τὸ ἔργο προβλέπεται νὰ ἀρχίσει σύν-
τομα.

Καπνοδόχος στὸ π. Ξενοδοχεῖο

Ἕνας θαυμαστής καὶ φίλος τοῦ χω-
ριοῦ μας, ὁ κ. Εὐθύμιος Μαλάκης, μη-
χανολόγος - ἠλεκτρολόγος, ἐκτόνησε
καὶ μᾶς ἀπέστειλε τεχνικὴ μελέτη μὲ
τὴν ὁποία μᾶς ὑποδεικνύει ἀποτελεσμα-
τικὴ λύση γιὰ τὴν ἐγκατάσταση συστή-
ματος καπνοδόχου στὸ Ξενοδοχεῖο τοῦ
π. οἰκισμοῦ.

Τὸ Δ. Σ. τῆς Ἀδελφότητας ἐκφράζει
καὶ δημόσια θερμὲς εὐχαριστίες στὸν κ.
Μαλάκη, πού εἶχε τὴν ἰδέα καὶ τὴν εἰ-
λικρινὴ ἐπιθυμία ἔμπρακτα νὰ συμβά-
λει στὴ βελτίωση τόσο τῆς ἐμφάνισης,
ὅσο καὶ τῶν συνθηκῶν ἐξυπηρέτησης
τοῦ ξενοδοχείου. Ἡ Ἀδελφότητα σὲ συ-
νεργασία μὲ τὸν ξενοδόχο θὰ φροντίσει
γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῆς πρότασης τοῦ κ.
Μαλάκη, τὸν ὁποῖο εὐχαριστεῖ ἄλλη μιὰ
φορὰ γιὰ τὴν εὐγενικὴ προσφορά του
πρὸς τὸ χωριό μας.

Ἡ Παναγία ἡ Προυσιώτισσα στὸν Πειραιά!

Κάθε χρόνο 23 Αὐγούστου, μέρα τῆς
Παναγίας, γιορτάζεται στὸν Πειραιά,
στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγ. Κωνσταντίνου.

Ἡ Καπνοβιομηχανία Γ.Α. Κεράνης Α.
Ε. ἔχει καθιερώσει ἀρτοκλασία γιὰ τὴ
γιορτὴ αὐτὴ καὶ ἀρκετοὶ Μικροχωρίτες
καὶ ἄλλοι Εὐρυτάνες παραβρίσκονται
στὴ Θεία Λειτουργία. Θυμίζουμε λοιπὸν
σὲ ὄσους βρίσκονται Ἀθῆνα — Πειραιά
αὐτὴ τὴ μέρα νὰ παραστοῦν γιὰ νὰ τι-
μήσουν, μαζὶ μὲ ἄλλους Εὐρυτανες, τὴ
μνήμη τῆς Παναγίας Προυσιώτισσας,
πού ἀντίγραφο τῆς εἰκόνας της στολίζει
τὸν Ἁγ. Κων)νο Πειραιῶς.

Τροποποίηση Καταστατικοῦ

Στὴν πρόσφατη Γενικὴ Συνέλευση τῆς
Ἀδελφότητας προτάθηκε πάλι ἡ τροπο-
ποίηση τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἀδελφό-
τητας. Γι' αὐτὸ καλοῦνται ὄλα τὰ μέλη
νὰ σκεφθοῦν τί βελτιώσεις μποροῦν νὰ
γίνουν στὰ ἄρθρα τοῦ καταστατικοῦ, ἢ
συμπληρώσεις, ὥστε ἡ Ἀδελφότητα νὰ
μπορέσει νὰ ἐπιτελέσει πληρέστερα
τοὺς σκοποὺς της.

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὶς συνεργασίες

Λάβαμε τὶς συνεργασίες τῶν Δ. Κοκ-
κάλα, Β. Κομματᾶ, Ἱ. Δ. Ζαχαρόπου-
λου, Χαρ. Τριανταφύλλη, Κ. Μερσιώτη,
Α. Παναγιωτόπουλο, Γ. Χόνδρο, Μ.
Χ. κι εὐχαριστοῦμε θερμὰ γιατί ἔτσι
βοηθοῦν στίς πολιτιστικὲς καὶ πνευματι-
κὲς ἐπιδιώξεις τῆς Ἀδελφότητάς μας.
Μὲ τὴ σειρά πού τὶς λαβαίνουμε ἔχουν
προτεραιότητα γιὰ νὰ δημοσιευθοῦν στὸ
ἐπόμενο τεῦχος.

Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ἐπαναλαμβάνο-
με ὅτι τὸ περιοδικὸ ἀνήκει σὲ ὄλους
τοὺς Μικροχωρίτες καὶ ἐπιζητεῖ καὶ κά-
λωσορίζει κάθε συνεργασία τους.

απο το χωρο της Ευρυτανίας και της Ρουμελης

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Ο κ. Μιχ. Καλκανδής ανέλαβε ως νομάρχης Ευρυτανίας. Από την πρώτη κιόλας στιγμή της ανάληψης των καθηκόντων του ο κ. Νομάρχης άρχισε να επισκέπτεται όλα τα χωριά της Ευρυτανίας για να γνωρίσει τους ανθρώπους και τα προβλήματα των Κοινοτήτων. Έπιανε λιμμένα επισκέφθηκε το χωριό μας και συζήτησε τα προβλήματα που το άπασχολούν. Το Δ.Σ. της Άδελφότητας απέστειλε συγχαρητήριο τηλεγράφημα στον κ. Νομάρχη και συνάμα θα τον επισκεφθεί για να του εκθέσει τα προβλήματα του χωριού μας.

ΤΟ Δ.Σ. ΣΤΟ ΒΟΥΛΕΥΤΗ

κ. ΤΣΙΓΑΡΙΔΑ

Το νεοεκλεγέν Δ.Σ. της Άδελφότητας επισκέφθηκε το βουλευτή Ευρυτανίας κ. Κ. Τσιγαρίδα και αφού τον συνεχάρη για την έκλογή του συζήτησε μαζί του τα διάφορα προβλήματα του Μικρού Χωριού και του επέδωσε σχετικό υπόμνημα με τα θέματα που είναι:

28 Μαΐου 1982

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Υπόψη του βουλευτή Ευρυτανίας
κ. Κώστα Τσιγαρίδα

Θέμα: Χρονίζοντα προβλήματα Μικρού Χωριού Ευρυτανίας

1) Ασφαλτόστρωση ή τσιμεντόστρωση του δρόμου 2 χλμ. μεταξύ παλαιού και νέου Οικισμού.

2) Επέκταση δρομολογίου λεωφορείου Καρπενήσι — Ν. Μικρού Χωριού και στον παλαιό οικισμό από Ιούνιο ως Οκτώβριο.

3) Διαμόρφωση πλατείας Νέου Οικισμού.

4) Ανέγερση μνημείου της Αντίστασης, όπου εκτελέστηκαν οι 13 πατριώ-

τες (24.12.1942). Άπαλλοτρίωση του σχετικού χώρου και χρηματική ενίσχυση.

5) Χορήγηση κονδυλίου 50.000 δρχ. για συντήρηση αύλακιών και τοίχων.

6) Τοποθέτηση τηλεφώνων στον παλαιό οικισμό γιατί οι κάτοικοι (ήλικιωμένοι) και οι τουρίστες δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν, με το μοναδικό τηλέφωνο του ξενοδοχείου, το οποίο διαρκώς, άλλωστε, είναι χαλασμένο.

7) Ενίσχυση περιφράξης Δημοτικού Σχολείου.

8) Μετάβαση αγροτικού γιατρού στον παλαιό οικισμό.

9) Συντήρηση υπάρχοντος οδικού δικτύου.

19) Χρηματική ενίσχυση για συντήρηση και εμπλουτισμό της Πνευματικής Γωνιάς.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο κ. Τσιγαρίδας έδειξε ενδιαφέρον για την επίλυσή τους και υποσχέθηκε να τα παρακολουθήσει σε συνεργασία και με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Νομού.

ΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑ!

Ένα ακόμη πρόβλημα που μας έφερε ή σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία, ή οποία άρχισε ν' άγγίζει τα άλλοτε άπρόσιτα χωριά μας, είναι και τα σκουπίδια-άπορρίμματα τροφών κ.λπ. Για λόγους υγιεινής και προστασίας του περιβάλλοντος, το που θα πεταχθούν ή πώς θα άπομακρυνθούν από τους χώρους κατοικίας, είναι κάτι που άρχισε ήδη και πρέπει να προβληματίζει όχι μόνο το Μικρό Χωριό αλλά όλες τις Κοινότητες της περιοχής Καρπενησίου.

Νομίζουμε ότι οι Υπηρεσίες της Νομαρχίας θα πρέπει ν' άρχίσουν κι αυτές να σκέφτονται πώς θα μπορέσουν να βοηθήσουν τις Κοινότητες άποτελεσματικά για μια μακροπρόθεση λύση στο πρόβλημα αυτό.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ

Με έρωτήσεις του στη Βουλή, που απήχθησαν στους αρμόδιους ύπουργούς ο Εύρυτανος βουλευτής Α΄ Αθηνών κ. Κ. Σαψάλης ζητεί να ληφθούν μέτρα για την κατάσταση στην Εύρυτανία και ειδικότερα όπως μίας πληροφορεί για:

1) Την επίλυση του συγκοινωνιακού προβλήματος μέσα στην Εύρυτανία, δεδομένου ότι πολλά χωριά είναι αποκομμένα απ' την πρωτεύουσα του νομού.

2) Την τηλεφωνική επικοινωνία, δεδομένου ότι το τηλεφωνικό δίκτυο του νομού βρίσκεται σε τραγικά άσχημη κατάσταση.

4) Την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη του νομού και κυρίως την άμεση επάνδρωση των αγροτικών ιατρείων.

4) Το οδικό δίκτυο του νομού το οποίο είναι πάμφτωχο και χρειάζεται άμεση εκτέλεση έργων, αποστολή μεγάλου αριθμού μηχανημάτων, ταχεία χρηματοδότηση των έργων κλπ.

5) Τη χρηματοδότηση των οικοτροφείων του Νομού για να βοηθηθούν οι μαθητές στη συνέχιση των σπουδών τους.

6) Προώθηση της ανέγερσης του Γηροκομείου Καρπενησίου.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΩΝ

Με την υπογραφή του επίτιμου Προέδρου του κ. Κων. Τσάτσου Ακαδημαϊκού και του Προέδρου της Οικονομικής Επιτροπής Σεβ. Μητροπολίτη Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνού, το Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών απέστειλε επιστολή - έκκληση όλων των Ρουμελιωτών και των Ρουμελιώτικων Σωματείων για να αποπερατωθεί το κτίριο όπου θα στεγασθεί το Ίδρυμα.

Η Άδελφότητά μας μετά από σχετική απόφαση του Δ.Σ. έκρινε σκόπιμο και απέστειλε την πρώτη της προσφορά από 11.000 δραχ.

ΣΥΣΚΕΨΗ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

Το α΄ δεκαπενθήμερο του Ίουνίου πραγματοποιήθηκε στο Ξενοδοχείο «Εσπερία - Παλλάς» σύσκεψη των Ρουμελιώτικων Σωματείων με πρωτοβουλία της ομοσπονδίας Ρουμελιωτών (Ο.Ρ.Ε.). Στη σύσκεψη συζητήθηκαν θέματα που αφορούν τους πέντε νομούς της Ρούμελης, το επίκειμενο συνέδριο Ρουμελιωτών και προπαντός η ενίσχυση του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών. (Την Άδελφότητα Μικροχωριτών εκπροσώπησε ο κ. Γ. Δημόπουλος.

ΕΝΤΥΠΑ ΤΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΕΝΤΥΠΑ ΑΛΛΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ (που λάβαμε)

● Ο ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ, όργανο επικοινωνίας άπανταχού Καστανιωτών Εύρυτανίας (Άπρίλιος - Ίούνιος 1982) με ποικίλη ένδιαφέρουσα ύλη για τα τοπικά ζητήματα.

● Η ΔΟΞΑ ΤΗΣ ΡΟΥΜΕΛΗΣ, μηνιαίο δημοσιογραφικό όργανο του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών (Άπρίλιος - Μάιος 1982) με ύλλη γύρω από τη δράση ρουμελιώτικων σωματείων και κυρίως του Π. Κ.Ρ. Έπισημαίνεται η πνευματική εκδήλωσή του με διάλεξη του κ. Π. Βλάχου, γεν. επιθεωρητή Μ.Ε., στην Αρχαιολογική με θέμα «Η παράδοση και η προσφορά της Ρούμελης στο Έθνος».

● ΧΩΡΙΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ. Έκδοση του Συλλόγου Καλλιακούδα. Κυκλοφόρησε το νέο τεύχος με πλούσια ύλη κι ένδιαφέρουσες συνεργασίες.

● Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΕΓ. ΧΩΡΙΟΥ. Άνανεωμένο σε περιεχόμενο και εμφάνιση, με πλούσια και ποικίλη ύλη, κυκλοφόρησε το ένδιαφέρον καλοκαιριάτικο τεύχος της Φ. του Μεγ. Χωριού, που εκδίδει χρόνια τώρα ο Σύνδεσμος Μεγαλοχωριτών ή Άγία Παρασκευή.

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πρὸς

Τὸ περιοδικὸ

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Κύριοι,

Γιὰ τὴ συμπλήρωσι δύο χρόνων ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ προσφιλοῦς συζύγου μου καὶ ἐγὸς ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἰωάννου καὶ Θεοφάνους Ἀθανασίου Κάντζιου ἀντιστοίχως, σὰς ἀποστέλλω δραχμὰς πέντε χιλιάδων γιὰ τὴν ἀναστήλωσι τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος στὸ παλαιὸ Μικρὸ Χωριὸ ἀντὶ μνημοσύνου, καὶ παρακαλῶ ὅπως διαθέσετε τὸ ποσὸν τοῦτο διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν.

Εὐχαριστῶ

Ἐλένη χήρα Ἰωάννου Κάντζιου

Ἀμαλία καὶ Ἀθανασία

θυγατέρες Ἰωάννου Κάντζιου

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, 8 Ἰουλίου 1982

Ἀγαπητὲ φίλε,

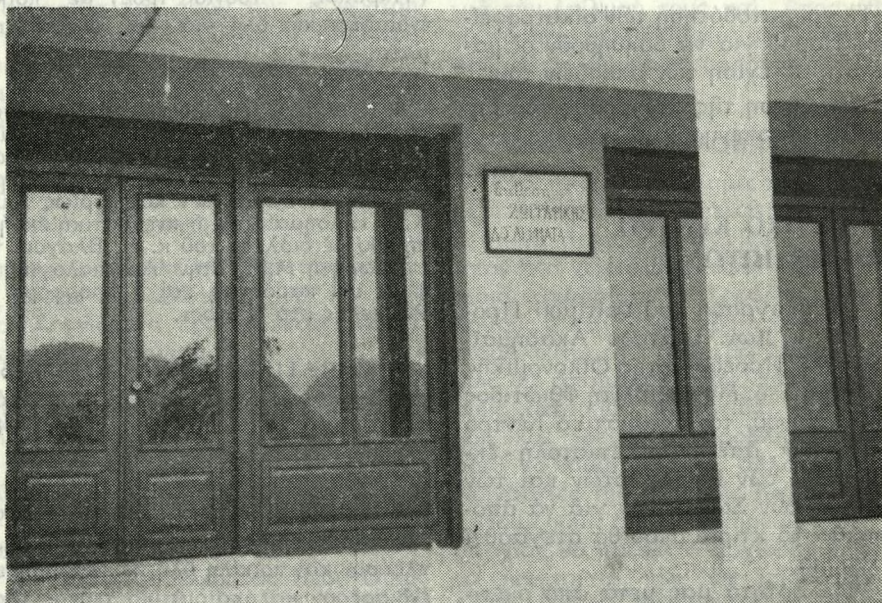
Ἔρχομαι νὰ σοῦ εἰπῶ μὰ καλημέρα. Ἐλάβα τὸ γράμμα σου ἀπὸ τὸ Σωματεῖο. Γιὰ τὴν ἀνανέωση τῆς Ἐκκλησίας, κύριε Κουτσούκη, σοῦ στέλνω 30 δολλάρια καὶ γιὰ τὸ περιοδικὸ εἶμαι συνδρομητής. Νὰ μοῦ τὸ στέλνετε τακτικά...

Χαιρετισμοὺς σὲ ὅλους τοὺς Μικροχωρίτες.

Σὲ χαιρετῶ

Παναγιώτης Σιαφάκας

★

Ἡ Ἐκθεση ζωγραφικῆς τοῦ κ. Δ. Δερματᾶ, ποῦ ἀξίζει νὰ τὴ δοῦν ὅσοι ἐπισκέπτονται τὸ Χωριὸ μας.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΚΕΙΜΗΛΙΑ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ τρίτο χειρόγραφο εἶναι ἕνα πιστοποιητικὸ γεννήσεως τοῦ Ἐλευθ. Πλάκας, ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τὸν τότε Δήμαρχο Καρπενησίου Γεώργιο Τσιτσάρα. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ λεπτομερὴς περιγραφή ματιῶν, μαλλιῶν, προσώπου κ.λπ. προκειμένου νὰ τοῦ χορηγηθεῖ διαβατήριον γιὰ νὰ μεταβεῖ στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου, ὅπως εἶναι γνωστὸ, ξενητεύονταν τότε ὅλοι σχεδὸν οἱ Μικροχωρίτες.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθ. 1186

Ὁ Δήμαρχος Καρπενησίου
πιστοποιεῖ ὅτι

Ὁ Ἐλευθέριος Κωνσταντίνου Πλάκας κάτοικος τοῦ Χωρίου Μικροῦ τοῦ Δήμου τούτου καὶ ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ μητρώῳ τῶν ἀρρένων ὑπὸ τὸν ἀξ. ἀριθ. 1178 μὲ ἡλικίαν ἐτῶν 19 καὶ ἔτος γεννήσεως 1860 εἶνε πολίτης Ἑλλήν καὶ ἡμέτερος δημοῦ τῆς χαίρει πλήρως τὸ δικαίωμα τῆς ἐλληνικῆς ἰθαγενείας καθὼτι εἶνε αὐτόχθων γεννηθεὶς ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὑπὸ γονέων ὄντων πολιτῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεώς του καὶ ὅτι θέλων ἤδη νὰ μεταβῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν δι' ὑποθέσεις του, δὲν ἔχει οὐδὲν ἐπι τῶν κωλυμάτων ἐκείνων ἅτινα προβλέπουσιν αἱ διαφοραὶ διαταγαὶ καὶ διατάξεις τοῦ Ὑπουργείου πρὸς ἐκδοσὶν ἐξωτερικῶν διαβατηρίων.

Χ α ρ α κ τ η ρ ι σ τ ι κ ἄ

Καρπενήσιον 1 Νοεμβρίου 1897

τρίχες κασταναί

Ὁ Δήμαρχος

ὄφθαλμοὶ καστανοί

Γεώργιος Τσιτσάρας

Ἄνάστημα μέτριον

Πρόσωπον στρογγυλὸν μᾶλλον

Βεβαιοῦται τὸ γνήσιον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Δημάρχου Καρπενησίου Γεωρ. Τσιτσάρα. Καρπενήσιον αὐθήμερόν

Ὁ Εἰρηνοδίκης Εὐρυτανίας
(ὑπογραφή δυσανάγνωστη)

Δ. ΣΙΔΕΡΗΣ

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 12)

τῶν Εὐρυτάνων, τὰς ὁποίας ἐδραστηριοποίησεν καὶ ἐνίσχυσεν οἰκονομικῶς.

Ἐλέχθη ὅτι δύο φορὰς ἐνεπιστεύθη χρήματα εἰς συγγενεῖς του, ὅπως πραγματοποιήσουν κάποιο ἔργον στὸ χωριό, ἀλλ' αὐτοὶ μὲ διαφόρους προφάσεις τὰ οἰκειοποιήθησαν, τόσον δὲ ἀπεγοητεύθη ἐκ τούτου, ὥστε ὅταν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, ἀπεφάσισεν νὰ τοποθετησῆ, τὸ ὑπάρχον ἀκόμη, ὠρολόγιον πόλεως στὸ Καμπαναριὸ τῆς Ἐκκλησίας, συνεβλήθη μετὰ τῆς κατασκευαστρίας ἐταιρίας, ὅπως τοῦτο μεταφερθῆ καὶ τοποθετηθῆ εἰς τὴν θέσιν του ὑπ' αὐτῆς, τὸ ἀφιέρωσεν δὲ εἰς μνήμην τῆς μητρὸς του Ἐλένης τὴν ὁποίαν ὑπερηγάτα, ἀντὶ δὲ ἀριθμῶν ἔβαλον εἰς αὐτὸ τὸ ὄνομα τῆς ΕΛΕΝΗ Δ. ΣΙΔΕΡΗ.

Ὁ Ἰωάννης Δ. Σιδέρης ἀπέθανεν μὲ τὸ παράπονον, ὅτι λόγῳ τῆς ἀποκηρύξεως του ἀπὸ τὸν πατέρα του, καὶ τῶν ἀντιθέσεών του, μὲ τὸν διαδεχθέντα τὸν πατέρα του, ἀδελφόν του Ἀνδρέαν, δὲν τοῦ ἐδόθη ἡ κατάλληλος εὐκαιρία νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ χωριὸ ὅπου ἐγεννήθη καὶ ἔζησε τὰ παιδικὰ του χρόνια καὶ πρὸ πάντων διὰ νὰ προσκυνήσῃ εἰς τὸν τάφον τῆς ἀγίας — ὅπως ἔλεγεν — μητρὸς του.

Ἄν ἤρχετο, ἀσφαλῶς πολλὰ θὰ εἶχε νὰ κερδίσῃ τὸ Μικρὸ Χωριό.

ΥΟΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΚΕΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΤΑΚΗΣ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ

Ο αγαπητότατος σε όλους μας Τάκης Κατσιγιάννης μᾶς ἄφησε σε ηλικία 67 χρόνων, ὕστερα ἀπὸ ἕνα ἐγκεφαλικὸ πού τὸν κράτησε γιὰ κάμποσες μέρες στὸ κρεβάτι. Ἄν καὶ δὲν ἦταν γνήσιος Μικροχωρίτης, ἦταν ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους πού ἀγαποῦσαν πραγματικὰ τὸ Χωριό μας. Χάρη

στὴν ἐργατικότητά του, τὴν τιμιότητά του, τὴν εὐκρίνειά του ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν καὶ τὸν ἐμπιστεύονταν σὲ δουλειές ἐπισκευαστικές ἢ κατασκευαστικές. Ἔλεγε πρὸς ὅλους τὴν ἀλήθεια μὲ παρρησία, συνδυάζοντας τὴ λαϊκὴ σοφία μὲ χιούμορ καὶ ἀπλότητα.

Τὰ τελευταία χρόνια ἔμενε στὴν κόρη του Μαίρη Ἀνουσᾶ. Ἦταν εὐτυχῆς πού πρόλαβε νὰ γίνει παπούς καὶ νὰ κρατήσει στὰ γόνατά του τὸν ἕγγονό του.

ANNA ΣΤΕΦ. ΜΠΙΛΕΤΑ

Ἡ Ἄννα σύζ. Στέφ. Μπιλέτα μετὰ ἀπὸ ὀλιγόμηνη πάλη μὲ τὴν ἐπάραιτη ἀρρώστια

μᾶς ἄφησε σὲ ηλικία 75 περίπου χρόνων, στίς 23.5.82. Γόνος τῆς ἀρχοντικής οἰκογένειας τῶν Κομπουραίων πού εἶχαν πλουτίσει στὴν Πόλη, ἦταν ἡ τελευταία πού ἀπέμεινε στὴν Ἑλλάδα ἀφοῦ ἔχασε τὰ ἀδελφία τῆς Θανάση, δικηγόρο, ἄλλοτε συνεργάτη τοῦ Γ. Καφαντάρη, Στέφανο ἔμπορο Θεσσαλονίκης, Διονύση, ἀνώτερο ὑπάλληλο τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας, καὶ 3 χρόνια πρὶν τὴν ἀδελφὴ τῆς Χρυσούλα σύζυγ. Ἀντωνίου Σταμπολίτη. Στὴν Ἀμερικὴ ζεῖ ἡ ἀδελφὴ τῆς Μαρία Πιστιόλη. Ὑπῆρξε πολὺτιμη σύντροφος γιὰ τὸν ἀπαρηγόρητο σύζυγό τῆς Στέφανο, μεγαλύτερης ηλικίας πρὸς τὸν ὁποῖο τώρα στρέφονται οἱ σκέψεις μας.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ἐνας ἀκόμη ἀπόγονος τῆς μεγάλης οἰκογένειας τῶν Παπακωνσταντινῶν ἐξέλιπε. Ὁ ἀγαπητὸς καὶ πασίγνωστος ἔμπορος Λαμίας Χαρίδημος Κ. Παπακωνσταντίνου πέθανε στὴν Ἀθήνα στίς 31.1.82 σὲ

ἡλικία 98 ἐτῶν. Ἦταν γιὸς τοῦ Παπακώστα πού ἦταν γιὰ χρόνια ἐφημέριος τοῦ χωριοῦ μας μέχρι τὰ 1922 περίπου.

Ὁ Χαρ. Παπακωνσταντίνου μαζί μὲ τὰ ἀδελφία του Μιλτιάδη, Θανάση, Ξενοφόντα καὶ Ἀριστείδη εἶχε ἀναπτύξει σημαντικὴ ἐμπορικὴ κλπ. δραστηριότητα στὴ Λαμία, τὴν ὁποία ἀργότερα συνέχισε στὴν Ἀθήνα ὅπου ἐγκαταστάθηκε μὲ τὴν οἰκογένειά του.

ΜΑΡΙΑ ΠΙΠΕΡΙΓΚΟΥ (ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ)

Πέθανε στη Λαμία (25.5.82) σε θαθεία γεράματα (90 χρόνων) η Μαρία Πιπερίγκου που ήταν κι αυτή μια απ' τις πολλές κόρες και παιδι του άειμνητου παπα - Κώστα. Ήταν παντρεμένη με τον άλλοτε

καθηγητή της Παιδαγωγικής 'Ακαδημίας Λαμίας, Πιπερίγκο. Δίπλα στον τάφο του, στην 'Υπάτη, αναπαύεται τώρα και η παπαδοπούλα, Μικροχωρίτισσα σύζυγός του.

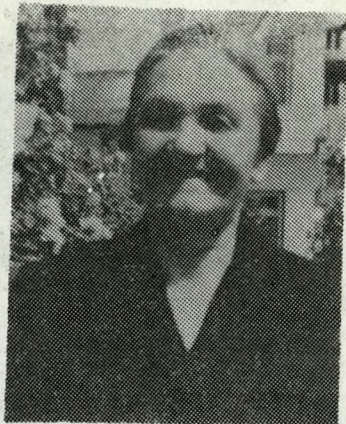
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΓΚΙΑΤΑ

'Η Βασιλική Σερ. Γκιάτα, (τό γένος Δημ. Πλάκα), έγεννήθη τό 1910 στό Μικρό Χωριό Εύρυτανίας. Έζησε εκεί χρόνια δουλειάς, ξεγνοιασιάς, ήρεμίας και αγάπης, ανάμεσα στους συγχωριανούς της.

Παντρεύτηκε επίσης Εύρυτάνα και εγκαταστάθηκε στη Λαμία.

Στη Λαμία έζησε έντιμα, αγαπημένα, μοιράζοντας τη ζωή της ανάμεσα στη δουλειά και την άνατροφή της μονάκριβης κόρης της.

Για όλα αυτά ανταμείφθηκε, ζώντας τό τελευταία 20 χρόνια της ζωής της εύτυχημένη, βλέποντας τά όνειρά της νά πραγ-

ματοποιούνται κοντά στα αγαπημένα της πρόσωπα, κόρη, γαμπρό και έγγονούς.

"Εφυγε από τη ζωή, άθόρυβα στις 5.5. 1982 χωρίς νά ένοχλήσει κανέναν.

'Ο Θεός άς αναπαύσει την καθαρή ψυχή της.

ΑΒΛΕΨΙΕΣ — ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

(στό προηγούμενο τεύχος τών «Μ.Γ.»)

— Λυπούμεθα που ό «δαίμων του τυπογραφείου» διέγραψε όνόματα από τόν κατάλογο εισφορών στόν έρανο για τήν έπισκευή του 'Ι.Ν. της Μεταμορφώσεως. Μέχρι τώρα έπισημάνθηκε τό όνομα: Άνδρέας Κ. Παναγιωτόπουλος δρχ. 2.000.

— Στο άρθρο του κ. Γ. Σταυράκη «Ανάγκες, συναισθήματα και προοπτικές του μετανάστη» σελ. 34, νά διορθωθεί ή λέξη καταργήσει σέ συρρικνώσει και νά προστεθεί ή λέξη «κεντρικό» (τμήμα έκλεισε) στή σελ. 50.

— Στο άρθρο του κ. Κονδύλη που σχολίασε ό κ. Φαλλής, ή λέξη Καλλιείς ύπήρχε στό χειρόγραφο που έγινε Καλλιδείς από άβλεψία, ενώ στή σελ. 25 αλλοιώθηκε τό νόημα μιάς παραγράφου που όλοκληρωμένη έχει ως έξης: «Για νά είμαστε λοιπόν υπό αντικειμενικοί πρέπει νά τό έρμηνέψουμε ότι "έτρωγαν ώμάς τας τροφάς των" όχι όμως τό κρέας. Θά αναφέρω ένα

παράλληλο παράδειγμα. Οί Σπαρτιάτες λένε ότι έτρωγαν τόν "μέλαινα ζωμόν" κοινώς μαυροζούμι. Αυτό όμως δέν σημαίνει ότι έτρωγαν καρβουνόζουμο!».

ΕΡΑΝΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

(συνέχεια από τη σελίδα 7)

Άνδρ. Κορτσής	»	1
Ί. Παπασπύρο υ	»	1
Γ. Κοσμιδής	»	1
Ί. Νικολάου	»	50

Έν έλω δρχ. 67.375 Δολ. 599

Ή Διοικητική Έπιτροπή Ταμείου
Εκπαιδευτικής Προνοίας

Ό Πρόεδρος Ο Ταμίας
Ι. Ν. Δερματάς Χ. Φλέγγας

Τά Μέλη

Δ. Παναγιώτου, Δ. Καλαντζής,

Γ. Παπαδής

ΠΟΡΤΡΑΙΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Μακεδονομάχος και πολλές φορές στρατευμένος στους Βαλκανικούς και μετέπειτα πολέμους, ο Γ. Χ. Γιαννακόπουλος (Γεωργούλας), διατηρούσε πάντα παστρικό και καθαρό το καφενείο του στην επάνω μεριά του Χανιού. Φημιζόταν για τους μερακλίδικους καφέδες που ξφκίαχνε. Οί νεώτεροι τόν θυμούμαστε να κρατάει τὸ μύλο στὸ χέρι και ἀλέθοντας τὸν καφέ νὰ λείει τις ἱστορίες του χρωματιστά και με χιούμορ. "Ὅπως ὄλοι οἱ παλιοὶ περιποιοῦσαν ἰδιαίτερα τὸ μουστάκι του.

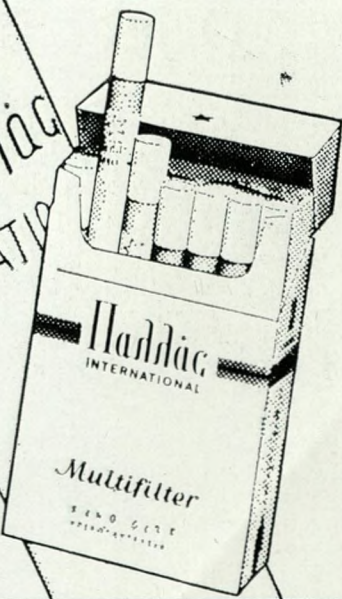
multifilter

ο πιο αποτελεσματικός
συνδυασμός
διαφορετικών
φιλτρων στο

Παλλάς
INTERNATIONAL

- τέλειο φιλτράρισμα
- καθαρότερο κάπνισμα

Αποκλειστικότητας του Έλβετικού οίκου
BAUMGARTNER

Βουνά τὰ κατατόπια μου
πάλε βουνά ὁ καημός μου!...

